

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Consolatio Desperantium, Seu Conciones De Magna Dei
erga Peccatores serio poenitentes, comitate**

Bosquier, Philippe

Coloniae, 1617

Concio Secvnda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56142](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56142)

CONCIO SECVNDA.

Thema: Εἶτι δὲ αὐτῷ μακρὰν ἀπέχοντι, εἶδεν ἑαυτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

Cum autem adhuc longè esset, vidit illum Pater ipsius. *Vulgata.*

Quumq; adhuc longè abesset, vidit eum Pater ipsius. *Syriaca.*

Acta breui recapitulatione, argumentum Concionis nostræ sic instituitur:

- I. Varios dari modos elongationis seu distantia; sicut sunt approximationis seu vicinitatis.
- II. Quo genere distantia à Christo abfuerint Publicani & quo omnes peccatores.
- III. Quis inter Christianos, & maximè aliquos hæreticos longissimè à Iesu Christo abfistat. *Auc.*

Dicendum hodie

I.

VARIOS DARI MODOS ELONGATIONIS, seu distantia, sicuti sunt approximationis, seu vicinitatis.

Vt certiori filo discursus noster dirigatur, & propositum obiectum clarius explanetur, benevoli & amici Auditores, necessarium mihi videtur inquirere, quot sint genera elongationis, seu distantia; & quot approximationis seu vicinitatis? ut ita & vos ex themate nostro commodius sensum moralem & allegoricum percipiaris, & nos vberiorè dicendi materiam, ac bonorum documentorum copiam deducamus.

Aduerto itaque quod distantia vna sit

- 1. Localis, seu secundum locum & situm.
- 2. Temporis,
- 3. Affe-

- Distantia {
- 3. Affectus, seu voluntatis,
  - 4. Opinionis seu intellectus,
  - 5. Similitudinis morum, studiorumq;
  - 6. Dignitatis,
  - 7. Consanguinitatis,
  - 8. Speciei, seu essentia.

1. Distantiam *localem* appello, quando interuallum aliquod pedis, stadij, miliaris, vnius, duorum, trium, plurium vel pauciorum interiacet inter locum aliquem, personam, rem, arborem, columnam, & alteram: & sic dicimus ab occidente longe distare orientem:

Psal. 102.

Quantum distat ortus ab occidente:

& talis distantia est inter Romam & Carthaginem, Venetias & Ierusalem, quæ quanta sit, melius quam ego nõdunt Cosmographi: & sic de distantia locali loquendo inter Montes Hannoniæ urbem, & Maubege vbi modo concionor, interuallum est quatuor miliarium: & inter hanc cathedram in qua consisto, & primam columnam decem aut duodecim pedum.

2. Distantiam *Temporis* voco annos, menses, dies, horas, & momenta, quæ inter rem aliquam gestam, & aliam similiter gestam, aut gerendam interfluxerunt, quando vna alia tempore posterior est, & sic Cicero ait:

Cicer. de Amicitia.

Longe prospicere futuros casus Reipubl.

Similiter dicimus magnam distantiam esse inter foundationem Romæ & Carthaginis, cum Carthago fundata à Didone tunc temporis, cum Romulus Romanæ urbis conditor, nondum in rerum natura esset, Romam multo sit antiquior. Magna etiam est distantia inter creationem mundi, seu lapsum Adami, & reparationem generis humani per Iesum Christum factam: scilicet circiter quinque millium ducentorum triginta trium annorum. Item magna distantia est inter primum aduentum Iesu Christi, & eius in cælos Ascensionem. Similiter à primo eius aduentu iam facto, vsque ad secundum adhuc futurum interfluxere anni 1617. præter eos qui effluxerunt. De vno

Vide Iacob. Berg. l. de claris Mulieribus in Maria virgine.

vno lo
Pro
gabum
nabit
In
Et
Pro
2. Di
do vnt
iungit
iuncti
alter o
sed vnt
alter:
aut ho
idem a
Plaut
F
T
Et Ter
Duo
Et Ide
P
Eo
fratres
ros, qu
re ame
illiver
S. P.
set. Vie
dunt &
dissipa
magna
erga su
ardent
Elau,

vno loquitur CHRISTVS & Propheta.

Tempus meum prope est.

Prope est, ut veniat tempus eius, & dies eius non elongabuntur: miserebitur enim Dominus Iacob & Israel saluabitur. Isai. 14.

De altero Moyses:

Iuxta est dies perditionis, & adesse festinant tempora. Deut. 32.

Et simili sensu Terentius in Andria:

Prope adest, cum alieno more viuendum est mihi.

3. Distantiam Affectionis seu voluntatis appello, quādo vnus alterum non amat: amor enim vnit & coniungit; vnde amici coniuncti & vniti, inimici distincti & diuisi dicuntur: aut quando vnus amat, quod alter odit: aut quando duo idem amant, vel oderunt; sed vnus vehementius, & cum maiore passione, quā alter: aut quādo idē amat id quod postea mox odit; aut hodie odit, quod cras ei gratum erit: aut denique idem amat, aut odit plus, minusue, quam solebat: sic

Plautus:

Hunc priorem equum est me habere,

Tunc a propior pallio est.

Plaut. in Trinum.

Et Terentius,

Dum nulla alia delectatio quae propior esset te, (id est, charior) indulgebant.

Terent. in Heauton.

Act. 5.

Et Idem,

Proximus sum egomet mihi.

In Andria

Act. 4.

Eodem sensu bene dicimus veros Capucinos & fratres Minores à bonis huius mundi magis clongatos, quam alij sint; cum hi mundana haec summo opere amant & desiderant, imò nunquam ipsis sufficiant; illi vero à contrario nihil horum velint, aut certe S. P. Q. R. *Si Pen Que Rien.* i. tam parum ac nihil esset, *Victum*, scilicet, & *amicum cum nidulo*. Hi corradunt & congregant omnia; illi omnia largiuntur & dissipant, *Dissipat, dedit pauperibus*. Eodem sensu magna distantia erat inter amorem Isaac & Rebeccae erga suas proles, Iacob & Esau: Rebecca enim tam ardentem amabat Iacob, vt illi etiam cum detrimento Esau, omnia conquirere conaretur: Pater autem

Psal.

multa prospera ei volebat, sed absque præiudicio maioris natu Esau. Erat etiam magna distantia inter amorem, quem IESVS CHRISTVS gerebat erga amatum suum discipulum Ioannem; & eum quo reliquos Apostolos, imò ipsum Petrum, prosequeretur; multò enim tenerius & suavius hunc diligebat. Magna etiam distantia erat inter S. Petrum, & S. Petrum; inter ipsum inquam cum Transfigurationi gloriosæ Domini sui in monte Thabor intercesser, & videns ac audiens testimonia diuinitatis eius cœlestia, & omni exceptione maiora, in ecclâsim raptus dixit:

Matt. 17. Domine bonum est nos hic esse, faciamus tria tabernacula, &c. Et cum in cœna vltima dixit:

Et si oportuerit me mori tecum, non te negabo.

Et eandem in horto Oliueti, & aula Pontificis inter tela & hastas Satellitum, vbi ad terrorem duarum ancillarum Dominum suum negare, & abiurare auditus est: illic enim ardebat amore: hic totus congelatus, & glacialis erat. Et de hac distantia affectionis loquuntur Prophetæ cum dicunt:

Ierom. 12. Prope es tu ori eorum, & longè à renibus eorum.

Isai. 29. Appropinquat populus iste ore suo, & labijs suis glorificat me, cor autem eius longè est à me, &

Dilexerunt eum ore suo, & lingua sua mentiti sunt ei.

Hanc autem voluntatum distantiam optime norat amici veri & amantes; volentes enim significare aliquam amoris imminutionem, aut commutationem, conquerentes dicunt, *Sentio te à me elongatum, aut quod à merecesseris*, pro eo quod diceret, *Minus solito me amas.*

4. Distantiam opinionis & intellectus appello, quando duo circa idem obiectum aliter opinando dissentiant: sicut olim S. Petrus & S. Paulus circa obseruantiam legis Iudaicæ; S. Hieronymus & S. Augustinus circa veritatem & sinceritatem S. Scripturarum, & de simplici, pura ac candida rerum cognitarum manifestatione: Thomistæ & Scotistæ circa immaculatam conceptionem Virginis Matris, dissenserunt; & sic modo dissident Catholici & Calvinistæ circa ve-

ram & realem presentiam corporis & sanguinis Christi in sacrificio Missæ, Catholicis cum ipso Christo dicentibus. *Hoc est corpus meum: Hic est sanguis meus.* Calvinistis reclamantibus, & dicentibus. *Non est hic Corpus Christi;* idque mordicus defendentibus, contra antiquos Patres, contra tot illustria miracula, contra totum mundum, solum ut Papæ & Ecclesiæ, si possint, noceant. Ita etiam prima facie magna distantia contradictionis erat inter S. Ioannem Baptistam qui dicebat, *Non sum Elias,* & Christum dicentem, *Ipse est Elias:* Inter S. Ioannem Baptistam dicentem, *Non sum Propheta:* Et Christum assententem, *Plus quam Propheta es.* Inter eundem dicentem, *Non sum dignus, ut soluam corrigiam calceamenti eius;* & inter Christum dicentem: *Inter natos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista: Valde namque inter se diuersa sunt,* Ipse est, & *Non sum,* ut inquit s. Gregor Magna quoque erat distantia inter illos, qui dicebant de Christo, *Homo ille bonus est;* & illos qui aiebant, *Non, sed seducit turbas.* Magna etiam erat distantia inter Philosophum illum Abderitam Democritum, cognomento *Densior,* & alterum contrarij humoris Heraclitum, cognomento *Plorator.* Eo quod prior indicaret omnes actiones humanas ridiculas; adeoque domo egressus semper ridere consueuerat: alter autem omnes hominum actiones miseras & miserabiles existimabat; & hinc in publicum prodiens plorare solebat, in hoc fere similis Saluatori nostro Iesu Christo, quem fleuisse, sed nunquam risisse legimus.

5. Distantiam *similitudinis* appello morum studiorumque distantiam, vitam vitæ dissimilem, mores moribus contrarias, seu alterius, seu sui ipsius, & quando imago nihil minus representat, quam suum Prototypum & originale: quando imago Alexandri non magis representat Alexandrum, quam si pictor Alexandrum nunquam vidisset: Si enim de tabula ad vitium quippiam exhibente verè dicimus, quod ad prototypum proxime accedat; sicut equa illa ab Apello, tam scite manu depicta, ut Alexandri equus eius imagine

Greg.
Hom. 7 in
Euang.

deceptus, libidine commotus hinnerit: aut Venus ista ab eodem artifice spatio decem annorum elaborata, sed tanta pulchritudine, lineisq; adeo delicatis, ut iuuenes eam contemplantes, non aliter ac confecta pulcherrima virgine, in Veneris amorem raperentur: aut sanè vitis illa, quam botris grauidam depinxit, ni fallor Xeuxis, tanta dexteritate, ut aues ei insidentes pictas vuas vellent, & rostris fodirent: aut Cortina illa, quæ viuis suis coloribus alterum pictorè satis peritum, adeo deceptit, ut iuberet eam retroduci, sperans retrò illam insigniorem aliquam picturam latitare: aut musca ista, quam Ioannes Maubengienfis vester, Antuerpiæ ut discipulus apud pictorem quendam agens, ipso absente, in eius tabula ita viuis literis expressit, ut rediens magister illam aliquoties straphiolo abigere, ut viuam, conatus sit. Cur similitudinem dicemus hic homo multum ab altero distat, quia nihil, aut parum admodum conueniunt, aut in lineamentis corporis, aut verbis, moribus & actionibus, quam appellamus similitudinem morum, *quæ est quedam Venus, altera mater amorum, & amicitia.* Sic etiam Scriptura dicit magnam esse distantiam inter terrarum Dei, & hominum:

2. Par. 12. *Seruiet ei, ut sciant distantiam seruitutis meæ, & seruitutis regni terrarum.*
& Plautus;

Plaut. in *Cogites id optimum esse, tute ut sis optimus:*

Trinum. *Si id nequiueris, saltem ut optimus sis proximus.*

6. Distantiam *Dignitatis* appello, quando vnus altero nobilior, digniorq; est, sic reprehenduntur, qui inter sanctum & profanum non habent distantiam: sic magna distantia est inter Centurionem & Imperatorem, inter Baronem & Ducem seu Regem, inter Sacerdotem & hominem laicum, inter Ostiarium & Episcopum.

7. Distantiam *Consanguinitatis* appello, quando vnus pluribus gradibus ab aliquo distat, quam alteri verbi gratia, cum dico, hic est meus proximior, ille remotior cognatus, nam ille in tertio, hic in quarto

non sanguinitatis gradu me contingit. Dicitur apud
 Matthæum: *Liber generationis Iesu Christi filij David, fi-
 lij Abraham: Iesu filij David miserere mei: Iacob genuit Io-
 seph virum Mariæ, de qua natus est Iesus, & quidem ve-
 re: fuit enim filius Mariæ, fuit Davidis, fuit & Abra-
 hæ; sed remotior multò Davidis, quam Mariæ; multò
 autem adhuc remotior est filius Abraham.*

I. Distantiam *Specificam* appello, prout duo aliqua
 in pluribus, vel paucioribus attributis essentialibus
 conveniunt; sic maior est distantia inter hominem &
 lapidem, quam sit inter hominè & bestiam; nam ho-
 mo & lapis præter esse & corpus, nihil commune am-
 plius habent; homo autem & bestia præterquã quod
 sint corpora, etiam conveniunt, quod sint animata
 sensitiua. Atqui hic sunt varia genera distantiarum,
 eum autem iuxta Philosophos *Tot modis dicitur unum
 oppositorum, quot & reliquum*; si octo genera distanti-
 arum propolui, totidem etiam erunt viciniratis, seu
 approximationis, quæ quisque ex dictis facillè dedu-
 cere poterit. Si quæras, cur hæc tam fusè respondebo,
 ut distinctè respondeam, quam longè noster prodi-
 gus, non historicus seu litteralis, sed allegoricus, id
 est, quiuis peccator eius scemate reclusus, à Patre absue-
 rit, quando eum agnuit.

II.

*QVO GENERE DISTANTIÆ
 à Christo abfuerint Publicani, & quo
 omnes peccatores.*

Qvod publicanos, & reliquos peccatores con-
 cernit, quibus Christus potissimum hanc pa-
 rabolam aptavit, de singulis eorum dici pote-
 rit, cum adhuc longè esset, quamvis de illis Scriptura di-
 cat, *Erant approximantes ei, ut viderent illum*: quamvis
 in communi cum illo mensa comedissent, *Quia hic
 peccatores recipit, & manducat cum illis*: hæc enim di-
 stantia non est secundum locum, ita ut imaginemur
 CHRISTVM in summo, Publicanos reverentia cau-
 sa in imo mensæ confedisse. Neque etiam propterea,
 C 3 quod

quod in Parabola de Patre legimus, *Et accurrens cecidit super collum eius*, existimandum est Christum locum suum deseruisse, & cum alio inferiore committasse, tum quia probabile satis est ipsos Publicanos, qui epulum struxerant, qui ut commodius eum audirent ad cenam inuitarunt, proximos illi adhaerisse, ut ab ore dicentis penderent: tum sub cenam tales discursus, amplexus, & oscula imaginari parum congruit cum maiestate; & matura gravitate Iesu Christi: licet enim in moribus terrensus, aut molestus non esset; erat tamen semper, ut aiebat de alio Lucullus, *Hilaris, servata gravitate*: Deinde etiam inconstantia illa corporis, inconstantiam animi & affectuum saepe prodit, & arguit; adeoque de iniquitate haec dici potest:

Salust. orat in Cicer.

Aliud stans, aliud sedens de Rep. cogitat.

Duabus sellis sedet.

Et manet in nullo certa, tenaxq; loco.

Non ergo Publicani, non Peccatores reliqui, non ego, non vos localiter à Deo distamus, quamvis extremum terræ angulum inhabitarem; aut (quod Deus auertat) in imo Inferni latitarem, cum Deus totus sit in toto hoc uniuerso, *Supra omnia, intra omnia, omnia in omnibus*; cum nullus omnino locus sit, in quo vera & reali praesentia ipse non adsit: sicut omnium aures quocumque volent, semper aer occurrat: & pisces quocumque natent, in aquas impingunt: sic nos quocumque eamus, aut ubicumque simus, semper Deum praesentem habemus, & in ipsum volentes, nolentesque incurrimus.

Ierem. 23. Isai. 66.

Caelum & terram ego impleo,

Caelum mihi sedes est: terra autem scabellum pedum meorum.

Psal. 143.

Quo ibo à spiritu tuo, & quod à facie tua fugiam?

Si ascendero in caelum, tu illic es;

Si descendero in infernum ades:

Hic, ut Rex in Curia & throno iustè, seuerèque diiudicans; illic, ut Rex in Regia gloriose triumphans:

Si sumptero pennas meas diluculo, & habitauero in extrenis maris. *Ibid.*

Etenim illuc manus tua deducet me; & tenebit me de-
strata tua: Vbi que in manu tua sum, & quasi manu cap-
teus, & captiuo collo.

Virgilius, *Iouis omnia plena.*

Lucanus, *Iupiter est quocumq; vides, quocumq; moue-*
ris.

Virgilius,

Spiritus intus alit, totamq; infusa per artus,
Mens agitat molem.

Non longe est ab vnoquoq; nostrum.

Deus in medio eius non commouebitur,

Seneca, *Propè est à te Deus, tecum est, intus est.*

Atque hæc verissima esse omnes norunt, quamuis non æquè diligenter apprehendant: si enim eum vbi que præsentem semper cogitaremus, maiorem ei saltem reuerentiam exhiberemus, quamuis oculo corporeo eum non conspiceremus; sicut facerent cæci, si de præsentia sui Regis præmonerentur.

Nullam itaque distantiam localem inter Christum & Publicanos reperio, nisi dicamus, ideo à Deo elongatos esse; quia sicut notorij vsurarij sunt excommunicati, & ab Ecclesijs arcentur, & à Venerabili Sacramento prohibentur, ni prius vsuras reddant: Ita etiam tunc Publicani & notorij peccatores, passim loca sacra, Deo dicata, Synagogas aut Templum, non intrabant; aut si intrarent, iuxta illud: *Duo homines ascendebant in Templum, ut intrarent; vnus Phariseus, & alter Publicanus: illud raro contingebat, & tunc à longè consistendum erat, & Deus quasi à limine salutandus: Publicanus autem à longè stans; Et quicquid sit de hoc ingressu omnes boni similibus familiarem conuersationem tanquam excommunicatorum vitabant; & sic dicitur,*

Si ecclesiam non audierit, sit tibi, sicut Ethnicus & Publicanus. *Matt. 18.*

6. *Aeneid.*

Actor. 17.

Psal. 45.

Senec. li. 5.

op. 4 ad

Luciliu.

Luc. 18.

Recedite à tabernaculis hominum impiorum.

Foris canes.

Quam ergo distantiam astruemus? An temporis? Sic enim maxima distantia est inter hominem vite diariæ & momentaneæ,

Iob. 14.

Breues dies hominis sunt.

Cuius est vnus dies vitæ supra terram.

Homo diarius, qui hodie est, heri non fuit, cras non erit, & Deum suum qui est æternus, sine fine, sine initio, idem semper & immutatus permanens. Sed neque hæc distantia placet; hæc enim iustis cum peccatoribus communis est. Alia tamen distantia temporis ipsis propria est, eo quod multo tempore, imò & in infinitum ipsis proprijs viribus, absque speciali auxilio gratiæ, laborandum sit, antequam ad perfectam Iustificationem attingere possint, quo nusquam sine specialissimo Dei adiutorio pertingunt, & ad quam solis proprijs viribus naturalibus conari tantum deum est, ac si oceanum parua scapha & vnico remo absque velo transfretare, aut aduersus ventum & vndas, seu æstum simul eniti conareris.

Sine me nihil potestis facere.

Ioan.

Quoniam gloria virtutis eorum in es.

Psal.

Sanctus Petrus cum suis tota nocte laborans, nec pisciculū quidem capere poterat, donec in verbo Domini, & de auxilio eius confisus, denuo iaceret retes, *Præceptor tota nocte laborantes nihil capimus.* Vt ille, qui absque canibus & retibus venatum abit, nihil capere valet; ita multò minus peccator solum liberum suum arbitrium secum ferens, ad suam Iustificationem, & perfectam cum Deo vnionem peruenire potest.

Psal. 126.

Nisi Dominus adificauerit domum, in vanum laborauerunt qui adificant eam.

Ambulet, currat, quod lubet faciat, vt appropinet Deo, si gratia diuina destituatur, longissimè adhuc à Deo aberit, *Cum autem adhuc longè esset.* Neque enim ipsa æternitas sufficiet, vt absque gratia diuina perfectè Deo reconcilietur: quæ tamen sola vnico momento ipsum eo perducere potest. Similis est Ixioni

rotæ

rotæ alligato, qui seipsum infectans, nunquam contingere potest.

Voluitur Ixion, qui se sequiturq; fugit q;.

Illa ipsa hora, qua Deum peccato mortali offendimus, tam longè a Deo diuertimus, & à gratia ipsius elongamur, vt ad redeundum, & eo vnde digressum erat perueniendum, tota vita nostra, quamuis totam æternitatem duraret, non sufficiat, nisi vehemens ventus diuinæ gratiæ, nos suo impetu eo repellat, & prouehat.

Præterea etiam aliam distantiam temporalem, in peccatoribus ad Deum redeuntibus, considerare licebit, scilicet, *Satisfactionis*, etiam post Iustificationem restantis, quæ interdum tam grandis est (*Grandis adhue restat via*) vt ferè impossibile sit eam absoluerè, quamuis peccator mundo ipsi coæuus esset, nisi gratia & indulgentia Dei, & merita inæstimabilia prætiôsæ Passionis Iesu Christi, defectum hunc supplerent. *Appensus es in statera & inuentus es minus habens. Dan. 5.*

Nos miseri inopes, decem millia talentorum debemus, id est, plusquam habemus, aut nos, & nostra peravaleant. Hieron. Tom. 4. in Regula. *Forstian Hoc & parvam æstimas culpam; dico tibi, quod nec pro minima Basil. assè culpatoris satisfacere mundus posset: nisi Deus ex sua pietate dignetur ignoscere.*

Etc. de Obedientia. *Leue nunquam est Deum etiam in exiguo contemnere, qui non tantum ad qualitatem peccati respicit, sed etiam ad personam contemptum.*

Plal. Frater non redimit, redimet homo?

Et sanè difficultatem Satisfactionis satis declarauit Mater nostra Ecclesia, cum pro quoq; peccato mortali publico, septem annorum pœnitentiã iniunxit: & proh dolor! quam multa peccata mortalia commisimus? quoties in eadem relapsi sumus? *Multiplicata sunt super capillos capitis mei: Iniquitates meæ supergressa sunt caput meum.* Huiusmodi itaque peccata quoad culpam dimissa, quantum putatis temporis requirunt, vt pœnæ debitæ per conuenientem satisfactionem satisfaciat? aut quanto tempore nos in Purgato-

gatorio detinebunt, à cœlo excludent, à Deo eiusque
Psal. 118. beatifica visione arcebut? *Longè, longè à peccatoribus
 salus, quia iustificationes tuas non exquisierunt.*

Deinde etiam Publicani & peccatores à Deo e-
 longantur distantia *Affectionis*, seu *Voluntatis*: Si e-
 nim verum est hominem appropinquare Deo *non pe-
 dibus, sed affectibus*, ut inquit Divus Augustinus, certe
 illi à Deo longè dici poterunt abesse, qui imperfe-
 ctam adhuc charitatem habent; qui Deo non ita affi-
 ciuntur, nec tantoperè illum, sicut de cet, amant; aut
 cum ipso alia, aut contraria, aut saltem amorem Dei
 imminuentia amant; eò quod cor hominis in varias
 partes diuidant, *Minus te amat, qui tecum aliquid amat.*
 aut quæ amant, nõ propter Deum, & omnia in ipsum
 referentes amant, aut per conformitatem & unio-
 nem voluntatum non omnia amant, quæ Deus amat:
 ut enim dicamur Deo adherere, non oportet nos ha-
 bere alium spiritum, aliamve voluntatem, quam ipse
 habeat.

Genes. 2. Erunt duo in carne una.

I Cor. 6. Qui adheret Domino. unus spiritus est, nam, idem est.
Cicer. in le, idem nolle, ea demum perfecta amicitia est.

Lelio. Aut sanè adhuc longè aberant, eò quod Iesum Chri-
 stum diligere amore naturali, civili, aut morali ob
 eius beneficia, & placidos mores, quomodo ali-
 quamdiu ipsi Apostoli Christum dilexerunt: non
 autem propter eius diuinitatem, aut quod filius
 Dei esset, quod est solius charitatis Theologica.
 Attamen cum prodigo nostro Euangelico iam me-
 dium itineris confecerant, eo ipso, quod peccata
 præterita detestarentur, & quicquid antea idolola-
 tricè adamauerant; & quod Deum, ac virtutes quas
 capitaliter antea oderant, nunc amare cœpissent: &
 tamen adhuc longè erant, *Cum autem adhuc longè es-
 set: idque quia Verba bona sine aduerbijs bonis, vana, id
 est, quia talium detestatio peccatorum, amor Dei, &
 omnes virtutes non ornabantur his vel similibus ad-
 uerbijs, pure, perfecte, calide; sed potius impurè, & cet.*
Apo. 3. *Vtinam frigidus esses, aut calidus! sed quia tepidus es, &*
 aut

nec frigidus, nec calidus, incipiam te euomere ex ore meo. Detestabantur peccata, sed tepidè: amabant Deum, sed tepidè: medij erant inter siccum & humidum, inter calidum & frigidum: inter bellum & pacem: neque perfecti planè, neque omninò imperfecti: propinquiores tamen perfectioni, quam imperfecti: sicut aqua tepida plus caloris, quàm frigoris habet. Iam medium viæ transferant, quia affectum peccati deposuerant: longè tamen aberant, quia virtutem, vt par est, nondum amabant, aut quia illam ob debitum finem non amabant: aut quia virtutes imperfectas habebant: aut quia illis simpliciter carebant, quæ ipsis omninò necessaria erant: Displicebat ipsis quidem vita præterita propter timorem seruilem, & hanc displicentiam *Attritionem* vocamus, multumque nos ad CHRISTVM approximât: longè tamen à CHRISTO aberant, eò quod contritione, quæ est dolor de peccatis propter amorem Dei, & nos Deo omninò vicinos facit, destituerentur. Quamuis enim *Attritio* tantum salutis nostræ conducat & approximet Deo, vt comitata sacramento Pœnitentiæ nos saluet, tamen sine eo tam inefficax est, & adeò remotum à Deo hominem relinquit, vt si cum illa sola moreretur, in æternum periret.

Fidem quoque habebant, quæ plus quam media via est, sed instar embrionis imperfectam, quia bonis operibus nondum animata: *Fides sine operibus mortua est*; qua sola durante longè à Deo, & salute nostra absumus, *Cùm autem adhuc longè esset.* Habebant quidem internum aliquem cordis dolorè, qui viæ maior pars est, nondum tamen externum, ita vt confiterentur, opera laboriosa & pœnalia Satisfactionis subirent, sine quibus longè à salute aberant, vnde Baptista: *facite fructus dignos Pœnitentiæ*, q. d. Dolor vester & pœnitentiæ, non hereat in corde tantum, sed per opera satisfactionis in os & manus prodeat; sic Hieronymus: *An- Hic ep. ad tequam dignis operibus, & vera pœnitentiæ ad Patrem re- Damas. dicit antiquum. Trium dierum itinere ex de filio Egy. prodigo.*

Ægypto retrocedendum, ut Deo nostro in deserto immolemus, Contritionis scilicet, Confessionis, & Satisfactionis: Iam iter primi diei confecerant, & ferè etiam secundi & tertij, eo ipso quod confiteri & satisfacere parati erant, & tamen longè adhuc aberant, quia magna differentia est inter dicere & facere, affectum & effectum: Infernus plenus est bonis affectibus, & desiderijs, Paradisus autem bonis effectibus & operibus, maximè quando interuenit defectus alicuius simpliciter ad salutem necessarij, tunc enim sola voluntas non sufficit. Iam præueniente gratia Dei adiuti agnoscebant & detestabantur peccata sua, & virtuosi ac boni euadere conabantur, sed charitas adhuc, & gratia iustificans illis deerat: Multum à longinqua illa regione recessit, qui peccata sua agnosceit; nam ut ait Cassiodorus super illud Psal. *Miserere mei Domine quia infirmus, &c. Magnus accessus ad Deum est cognitio infirmitatis sua.* Optare se bonum iuxta illud Psalmi: *Concupiuit anima desiderare iustificationes tuas omni tempore,* dolere se non amplius dolere de peccatis suis, insignis de Ægypto exitus est; longè tamen adhuc talis a Deo abest, donec summa illa gratia iustificans, & charitas Dei per Spiritum in corde eius diffundatur: hæc enim sola nos Deo omninò vicinos reddit, imò & vnit. Ad primam iustitiæ partem peruenerant, quia sterquilinijs peccatorum suorum valedixerunt, quia statui illi ruinoso & occasionibus peccatorum nuntium remiserunt; altera tamen iustitiæ pars, quæ in operando bonum consistit, adhuc ipsis deerat; *Declina à malo, & fac bonum,* adeoque longè adhuc aberant, *Cum autem adhuc longè esset.* Iam maiora aliquot milliaria Germanica confecerant, cum peccata sua deseruerunt, sed grandis adhuc restat via, *Sabbathi habes iter,* superest enim benè viuere, opera bona, satisfactoria, & meritoria exercere. Iam multum profecerant cum statuerunt in posterum benè facere, & probè viuere; sed longè aberant, quia nihil adhuc efficere poterant, *Video meliora, proboq;*

Deteriora sequor.

Velle

Velle adiacet mihi, perficere autem bonum non inu- Rom. 7.
nio.

Non quod nihil omninò sine speciali gratia operari possimus, sed quod nullum opus moraliter bonum, & meritorium, aut dispositorium per se ad vitam æternam; eò quod nondum sint in statu Gratiæ, quæ sola verum condimentum est, quod opera bona facit meritoria vitæ æternæ.

Nihilne ergò profunt desideria recta voluntatis bonæ, vires naturæ? Non, non, nihil profunt; non enim valet homo solis viribus liberi arbitrij appropinquare Deo, quicquid Cicero, Pelagij verus præcursor, ei tribuerit, cum ait:

Virtutem nemo unquam acceptam Deo retulit: Nimirum rectè, propter virtutem enim iure laudamur, quod non contingeret, si illud donum à Deo, non à nobis haberemus. Cic. l. 3. de nat. Deor.
& ibidem:

Nam quis, quod bonus vir esset, gratias Dijs egit unquam? At quod diues, quod honoratus, quod incolumis: Iouemq; Optimum Maximum ob res appellant, non quod nos iustos, temperatos, sapientes efficiat, sed quod saluos, incolumes, opulentos, copiosos: Neq; Herculi unquam decumans vout quisquam, si sapiens factus esset.

& ibidem:

Iudicium hoc omnium mortalium est, fortunam à Deo petendam; à seipso sumendam esse sapientiam.

Hic enim Pelagianorum paradoxis absurdiora ascendent; illi enim quamuis non omnia gratiæ tribuerent, aiebant tamen gratiam facere, vt melius & facilius operemur, quam sine illa: peiora quoque quam Pharisæus ille, qui cum Publicano in templum oraturus ascenderat, & Deo gratias agebat, quod non esset, sicut cæteri, raptor, & adulter, sicut & Publicanus hic; quia honorum suorum operum Deum faciebat authorem, aut saltem coadiutorem, *Gratias tibi ago, Luc. 18. quod non sum sicut cæteri, &c.*

Sed iterum aduertite, etiam tunc cum gratia iustificante donati sumus, longè à Deo absumus; quamuis enim vt placeamus Deo satis propinqui sumus;

non tamen omninò perfecti sumus. Iam plus quam medium itineris absoluerunt, qui à grauioribus & mortalibus peccatis exonerati sunt; longè tamen absunt, quia venialibus multis implicantur; adheret ipsis adhuc farina Ægyptiaca: Idola Laban suffurati sunt; reliquias peccatorum nondum effugerunt; leuiter circa quædam oblectamenta præsentia, aut præterita afficiuntur; quæ omnia impediunt, ne tam arctè Deo vniantur, quàm possibile est, & animæ Christianæ expediret: Vt enim perfecte vniamur Deo, necessarium omninò est, ne nutriamus affectum continuandi, aut perseuerandi in quocunque peccato veniali: Dico, ne nutriamus affectum &c. Nam ipsum peccatum veniale in hac vita omninò euitare non possumus; nam vt inquit Ambrosius. *Homopositus in terra regione carnem portans, sine peccato esse non potest: terra enim velut quidam tentationis locus est, earoque corruptela illecebra.* An non turpe & ignominiosum esset, si scientes & volentes affectum rei Deo tam displicentis, qualis est affectus peccati venialis, in conscientia nostra nutriremus? peccatum enim veniale quantumcunque exiguum est, semper tamen displicet Deo; quamuis non adeo, vt propter illud nos damnet, aut perdat: Si ergo peccatum veniale ei displiceat, certe affectus peccati venialis, nihil aliud erit, quam resoluta voluntas displicendi diuinæ suæ Maiestati, qualem ab omni generoso pectore abesse æquum est: si autem ibi sit talis anima, longe adhuc à Deo suo aberit. *Cum adhuc longè esset.* Huiusmodi enim affectus directè contrariantur deuotioni, vires Spiritus debilitant, portam tentationibus aperiunt, & faciunt, vt diuinus ille amator & sponsus animarum nostrarum, paruulas quasdam cruces in via reperiat, quibus offendatur; vt quasdam in facie maculas, in fronte rugas notet, quibus commotus tantum amorem nobis non exhibet, neque illis consolationibus spiritualibus reficit, qualibus nos refecturus erat, si conscientia nostra aliter disposita esset: Imò
ani

anima, quæ se his leuioribus sordibus inquinatam nouit, neque tam prope, neque tam sæpe sponsum suum conuenire audet, quam si de ea dici posset:

Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.

Nullus in egregio corpore nauus inest.

Sic forte lippientes & humidi oculi Liæ effecerunt, ut minus a marito suo Iacob amaretur, quamuis eam amabiles mores, fecunditas, castitas, ius primogenitura, aliaque multa satis commendarent. Sic fortè etiam Ioseph nutritius Domini, adhuc planè ignarus celestis mysterij, & antequam per Angelum de uirginitate sponsæ suæ securior redderetur, uidens illam grauidam & nesciens a quo, remisso nonnihil pristino amore, de dimittenda cogitare instituit. Efficiunt itaq; peccata uenialia, aut saltem affectus corundem, ut Deus minus animas nostras amet, aut per amorem ipsis appropinquet, aut gustum diuini amoris largiatur, imò subinde deliberet se nobis paulatim subducere. O quam bene dixit Sapiens:

Musca morientes perdunt suauitatem unguenti.

quasi dicat, sicuti Muscæ, si unguento diu non insideant, sed obiter illud degustantes auolant, reliquum unguenti incorruptum relinquunt; si tamen eidem insideant ac immoriantur, illud omnino corrumpunt & destruunt; Sic etiam peccata uenialia, si obiter animam deuotam absque longiore mora percurrant, parum ei nocent: si tamen per affectum in ea hæreant, sine dubio suauitatem unguenti perdunt, spiritum deuotionis & fructum amoris diuini, quibus antea fruebatur, extinguunt. *Fæcere fecistis odorem nostrum coram Pharaone.*

Exod. 5.

Non solet aranea apem melli insidentem interficere, sed tam diu suam telam ei circumtexit, ut eam à sua opella omninò impediat: Ita etiam peccatum ueniale animam non perimit; corrumpit tamen eius deuotionem, amorem mutuum inter Deum & ipsam refrigerat, & malis habitibus

tibus & inclinationibus potentias animæ ita intrinsecat, ut solita promptitudine charitatem exercere nequeat, in quo deuotio consistit; ita tamen, ut hæc intelligantur de peccatis venialibus in conscientia per continuatum affectum residentibus.

Leue est si officiosum aliquot mendacium, vox, actio, aspectus, habitus, chorea minus honesta animam nostram inficiat, modo mox ac spirituales illæ araneæ ad conscientiam nostram intrauerint, easdem cum sedulis opibus ab alueario pectoris nostri abigamus: Si autem eas apud cor nostrum morari sinerimus, imò cum affectu easdem retinuerimus & multiplicauerimus, citissimè mel nostrum spirituale corruptum, & alueare destructum dissipatumque dolibimus: & causa abundans cur Deus à nobis elongetur erit; cur scilicet nos tam sæpè non uisitet, & ita amicè reficiat sicuti solebat, offensus uidelicet factore à mulcis illis causato. Anima etiam nostra non audebit se tam sæpè Deo præsentare; tam familiariter ipsum rogare; se plangere, &c. quia pulchritudini suæ diffidit, quam maculis & nauis, quorum sibi conscientia est, multum deformatam nouit: & sic semper verum erit: *Cum autem adhuclongè esset, &c.* Iam amplius quam itineris medium confecerant; quia bonum operari inceperant,

Dimidium facti, qui benè cœpit habet.

Dimidium plus toto.

Longè tamen adhuc aberant, quia ut numero perfectorum, ad quem anhelabant & nondum peruenerant, adscribi possent, multa eis deerant: Initium nõ est finis, ut habet Prouerbum; & plus ualeat, ut ita dicam unum *Accipe*, quam decem, *Accipies*: Sic Angeli abundantiore gaudio, & iubilo affecti sunt cum **IESVM CHRISTVM** Incarnatum & de Virgine natum conspexerunt, quam cum de nascituro **CHRISTO** promissionem Adamo factam intellexerunt. Amplius gauisus est senex ille Simeon, cum mortis proximus, Cygneum cantans, Saluatorem suum ab ulnis matris abreptum inter sua brachia concludebat, quam

sum responsum accepit à spiritu S. se non visurum mortem donec videret Christum Domini : Mercatori quoque ipsum argentum, quam promissio, aut eautio gratus est. Sic etiam apud Deum aliud est bona proposita ad effectum deducere, aliud est concipere tantum; aliud est bene viuere, aliud dicere, bene viuam, bene faciam : *Vt presenti gaudet Ecclesia sponsa, sic & eius sponsus Deus.* Petrus Rauennas. *Quomodo longè est iste qui venit? Quia non peruenit iste qui venit: Venit ad penitentiam, sed nondum peruenit ad gratiam pristini. Venit ad domum Patris, sed nondum peruenit ad gloriam vel habitus, vel honoris.*

Præterea longè à Deo abesse possumus per opinionem, seu intellectum, opinando aliquid aut credendo, quam opinandum aut credendum est: qui enim credit, aut loquitur de aliqua re, sicut Deus, ipse ei proximus est; & sic Christus Scribæ benè respondentem circa primum præceptum Decalogi, dixit: *Non longè à regno Dei.* Et hoc sensu Publicani omnia de diuinitate credentes, quæ Synagoga Iudæorum, multum in via perfectionis profecerant: quia tamen parum, aut nihil credebant de diuinitate Christi, sed ipsum opinabantur hominem optimum, Prophetam maximum, & forte suspicabantur ipsum esse illum Messiam in lege promissum, & Patribus expectatum, nihil de Deo Homine cogitantes, longè adhuc à salute aberant: Magna enim inter fidem & opinionem differentia est; illa enim est firma persuasio, hæc autem assensus cum formidine de opposito, vt loquuntur Scholæ. & sic Bernardus ait; *Fides innitur authoritati, Bern li. 5. opinio sola se verisimilitudine tuetur: opinio nihil certi habet, verum per verisimilia, quarit potius quam apprehendit. cap. 3.* Longè adhuc a Deo aberant, quia quamuis peccata ipsis displicerent, nondum tamen quantum Deo displicerent sciebant, adeoque de illis dici poterat, *Va qui dicitis malum bonum, aut saltem, Non tam malum.* Quod idem de quodam solitario seu eremita dici potest, qui cum sciret peccata multum foetere, *hæciebat ea tanti seetoris esse, vt etiam angelicas*

nares offenderent: legimus enim huic solitario cum Angelo hominis specie obambulanti occurrisse cōpulum quendam adolescentem balsama spirantem, optimeq; olentem: angelum autem percepto odore, immisis in nares digitis olfactum obturasse, & subiunxisse, iuuenem illum animam instar putidi cadaueris graueolentem propter peccata habere, adeoq; subtilibus & cœlestibus naribus exosam & molestā: & hinc forte Matthei 23. Maledicti, qui in extremo iudicio à sinistris Christi constituentur, hircis animalibus fetidissimis comparantur. Simile quid de Hilurione narrat in eius vita Hieronymus, cum enim ei Helychius ciceres virentes à quodam fratre avaro & proprietario primitiarum nomine oblatos apposuisset, mox exclamauit, *Non sentis putorem teterrimum, & in cicere scetere auaritiam?* Bestijs eos projice & vide si comedent? cum itaq; bobus obiecti essent, ceperunt plus solito mugire & ruptis vinculis hac illacq; diffugere. *Habebat enim senex* (inquit Hieronymus) *hanc gratiam, ut ex odore corporum, vestiumq;, & earum rerum quas quisq; tetigerat, sciret, cui demoni, vel cui vitio subiaceret.* Publicani eò quod docente Synagoga credebant vnum solum Deum esse, cui gratius sit amare ipsum ex toto corde suo, & omnibus viribus suis, & proximum sicut seipsum; quam quæuis sacrificia & holocausta offerre, multum in via salutis progressi erant; sicut & ille cui respondit Christus: *Non es longe à regno Dei: Sed quia non omnem fidem habebant, neq; eam satis integram, aut satis firmam; neq; forte satis benè de pœnis inferni, aut præmijs cœli, immortalitate animæ, rebusq; inuisibilibus ad statum alterius vitæ pertinentibus sentiebant, eo quod eorum animi sinistra opinione præuerti essent, longè adhuc à Christo aberant; neq; enim vnico momento in fide & virtutibus perficimur, &*

Nemo repente fit summus,
nisi miraculum accedat, quod Deus quotidie non operatur; sed sicut in rebus naturalibus, vt Philosophi aiunt *Successive fit motus: ita etiam in negotio morali*
vicio.

*Hieron. in
vita Hilu-
rionis.*

vitiorum & virtutum, imò in materia fidei & Religio-
nis subito non consummatur, & in ictu oculi perfici-
mar; sed paulatim ascendit homo.

Pf. 83.

*Ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarum
&c. Ibunt de virtute in virtutem &c.* Sicuti de vitio in
vitium descensus est, sed multum ascensu procliuor,

Facilis descensus Avernì.

Virg. 6.

Hæc autem in fide ita se habere arguit ille, qui iam
credens Christo, dicebat, *Credo Domino, adiuua incre-
dultatem meam;* & Apostoli cum rogarent Dominum
dicentes, *Adauge nobis fidem.* & sic Apostolus ait, *Vni-
cuiq; sicut Deus diuisit, mensuram fidei;* imò pro com-
plemento fidei orans dicit, *Nocte & die abundantius
orantes, ut videamus facies vestras, & compleamus ea qua
desunt fidei vestra:* & alibi gratias agit Deo, *Quoniam,*
inquit, *supercrevit fides vestra.*

Æneid.

Luc. 17.

Rom. 12.

2. Thes. 2.

Quod manifestè intueri licet in illo Regulo, cuius
filius infirmabatur Caphernaum, qui de Christo ali-
qua credebat, alia non credebat; adeoq; acriter mo-
nitus audiuit, *Nisi signa & prodigia videritis, nõ creditis:*

Ioan. 4.

atq; ita in eodè erat fides, & infidelitas respectu eiuf-
dem hominis, & eiusdè infirmitatis; & sic vno respè-
ctuerat propè, altero longè; vnde Gregorius ait, *Qui*

Hom. 28.

in Euang.

*enim salutè quærebat filio, procul dubio credebat: neq; enim
ab eo quæreret salutem, quem non crederet saluatorem:* &
infra: *Mimus in illum credidit, quem non putauit salutem*

*posse dare, nisi præsens esset & corpore: Si enim perfecte credi-
disset, procul dubio sciret, quia non esset locus ubi non esset*

*Deus lōge itaq; a Iesu Christo aberat Publicani, quia
neq; intellexerant, neq; credebant omnia, quæ ad œ-
conomia diuinæ incarnationis pertinebāt, aut certè*

Rom. 13.

*nõ ita vt oportebat firmiter, quæ firmitas eos Christo
viciniores effecisset, iuxta illud, Nunc enim propior est
nostra salus, quæ cū credidimus* Atq; hæc de distātia opi-
nionis, seu intellectus dicta sufficiāt. An inter Christū
Publicanos & Peccatores nõ poterit aliqua distātia si-
militudinis morū reperiri? imò certè, eaq; vel maxima.

Huc itaq; distātia similit. lōge a Deo suo & Iesu-Chri-
stus abesse dicā, qui quāuis sit homo, & indelebile imagi-
nē, lig.

*Psal. 4.
Gen. 1.*

Signumque Dei cordi suo impressum gerit;

Signatum est super nos lumen vultus tui,

Creavit Deus hominem ad imaginem suam.

& secundum corpus Iesu Christo incarnato similis appareat: nullo tamen modo, aut in pauculis virtutibus & perfectionibus, & conformitate vitæ Christo similis est; & hoc sensu dicitur

Proximus illis Deo, qui scit ratione tacere.

Et iterum:

Sola Deos aequat clementia nobis.

Vt autem hoc modo viciniore simus Christo, necesse est vt ad viuum nostris moribus ipsum exprimamus, & Iesu Christo, vt ouum ouo similes efficiamus, quantum quidem vires humanæ auxilio diuinæ gratiæ adiutæ valent: si præclarum illud Christianorum nomen gestare, & gratiæ illi electioni, qua nos abque nostris meritis de massa perditionis separauit, respondere velimus:

Ad Ro. 8.

Nam quos præsciuit & prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui, vt sit ipse primogenitus in multis fratribus. Et alibi,

1. Cor. 15.

Quotquot baptizati estis Christum induistis. & sicut portauimus imaginem terreni, scilicet Adam, portemus & imaginem celestis, quasi dicat, sicuti fuimus; imperfecti, superbi, ambitiosi, gulosi, magis obediētes matri nostræ Eux, quam legi diuinæ, sensuales, pleni philautia, & amore proprio, contemptores cæli, admiratores & cultores terræ, prophani & irreuerētes erga Deum & Sanctos eius, supersticiosi, immisericordes, & inhumani erga homines, auari, omnia rapientes, omnia desiderantes: ita nunc Christo initiati, & per Pœnitentiam immutati conemur vitam Christu imitari, & ipsi similes effici in humilitate.

Matth. 11.

Discite à me, quia mitis sum & humilis corde.

Matth. 24

In ieiunio & sobrietate, Ieiunauit quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.

In executione diuinæ potius voluntatis, quam nostræ. Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Verum-

tamen

ipsum non sicut ego volo, sed sicut tu.

In odio nostri, contemptu mundi, desiderio cœli & cœlestium, *Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam: Gaudete, quia merces vestra copiosa est in cœlis.*

In misericordia erga miseros, *Pertransiit sanando omnes: Venit filius hominis querere & saluum facere, quod perierat: Estote misericordes, sicut Pater vester misericors est.*

In reuerentia erga Deum & res diuinas, *Ego honorifico Patrem.*

Nesciebatis, quia in his quæ Patris mei sum, oportebat Luc. 22
me esse?

Exiit ementes & vendentes de templo.

Matt. 21.

Zelus Domus tuæ comedit me.

Psal. 68.

In contemptu rerum mundanarum, *Vulpes foueas habent, & volucres cœli nidos: filius autem hominis non habet ubi caput reclinet.*

In liberalitate & eleemosynarum studio: *Vendit equæ passidatis, & date eleemosynam.*

Nos denique, qui illustrissimo nomine Christiani censemur, nomine inquam, quod in terra æquè ac in cœlo bene sonat, quod nihili nisi victionem, nisi gratiam & omnem bonitatem repræsentat; quod tam suauem odorem spirat, vt ab eo tempore, quo primum Antiochiæ adinuentum est, plurimi optent potius conuersari in medio Christianorum, quam vndique reſis, balsamo, optimisque Arabiæ aromatibus circumdari.

Christi bonus odor sumus.

Sic enim primæui illi Christiani instar bene olentis Pantheræ variarum Prouinciarum & Regionum homines infideles, seu feras quasdam, ad fidem & mansuetudinem Christianam bono odore nominis sui attraxerunt, *Poste curremus in odorem unguentorum tuorum.* Ob hoc tam præclarum vellus & gloriosum nomen Christiani, & quissimum est perfecta imitatio vite Christi, nos viuas effigies Iesu Christi reddere, *speculum sine macula Dei maiestatis, & imago bonitatis* Sap. 7.

Sap. 7. *nitatis illius; ita ut Turcæ & Barbari aliquot Christianos intuentes putent se totidem Christos videre, sicut ille aiebat:*

Quodq; aderant vates, rebat adesse Deos, & cognoscen- tes discipulos, ex eorum moribus seu vultibus, ipsum magistrum cognoscerent;

Terent. in Prol. And. *Qui utramvis norit, ambas nouerit
Non ita dissimili sunt argumento, sed tamen
Dissimili oratione sunt facta ac stylo.*

Galat. 1. *Ita ut cum Apostolo dicere possimus, Vivo ego, iam non ego; uiuit uero in me Christus.*

Et sicuti Mercurius in Sotiam, & Iuppiter in Amphitruonem, ut Alcumenæ illuderent, transformati, non tantum illorum facies, uerum etiam dicta & mores exprimebant apud Plautum,

Plautus in Amphitruo. *Enim uero quoniam formam cepi huius in me esse statum,
Decet & facta, moreq; huius habere similes item:*

Sic etiam decet Christianum ipsum Christum repræsentate, non uultu, quod ipsi impossibile est; sed dictis, factis, motibus: quod sane in primitiua ecclesiastica contingebat; nam gentilis quispiam inter mille alios facile Christianum uel Christianam agnoscebat, ex modestia habitus, ex ornamento simplici capillorum, ex uerecundo aspectu, ex suauitate morum, ex maturo eloquio, ex graui incessu; ita facile inquam, ac modo Capucinus a Minorita per capucium acuminatum; Burgundus a Gallo equite per insigne crucis Burgundicæ; Cicero & Lipsius per styli proprietatem dignoscuntur.

Quamuis itaq; Publicani recenter contriti essent; possent tamen adhuc dici longe à Christo esse, cum adhuc longe esset. Proximus huic, logo sed proximus intervallo, Proximi naturæ conditione, imò & fide; sed longo intervallo morū & uitæ, eo quod imperfectè perfectiones Christi imitarentur. Nondū seipsos satis oderat, quamuis eorū philantia non nihil præcisa esset: Nondū maiores illas cruces & tribulationes amabant: quamuis illicitas uoluptates non quererent, minores cruces non horrerent: Nondū magni erant elemosinarij & liberales bonorū omnium dispensatores, quam-

CONCIO SECVNDA.

quāvis aliena non raperēt, populi ruinā non quærent, & aliorū oppressione se magnos non redderent. Erant adhuc, sicut tabula rasa absque coloribus, elevationibus, umbris, solas primas picturæ lineas referens, quæ sanè longe abest à viua repræsentatione sui prototypi, seu exemplaris.

Et quid quæso nos ita à Deo elongat? *Iniquitates vestrae diuiserunt inter vos & Deum vestrum.* Isai. 59.

Sicut exaltatur cæli à terra sic exaltata sūt via mea à vijs vestris: & cogitationes meæ à cogitationibus vestris. Isai. 55.

itaq; est quomodo de Public. & peccatoribus ad Christiū accedētib; vere dici possit, *cū autē adhuc longē esset.* Sed est adhuc altera distantia, quā *Dignitatis* appellauit: nemo enim adeo sēsus cōmunis expers est, quin apud Mundanos homines diuitiæ, honores, status, & fauores fortunæ faciant possessores suos alijs non habentibus digniores: cum tamen omnes æquales simus ex eodem auo Adamo proghati, ex eodem limo formati.

Omnes proximi sumus conditione terrena natiuitatis proximi est, qui tecū natus est ex Adam & Eua: inquit ni fallar Augustinus. Omnes æquali litro pretiosi sanguinis Iesu Christi redempti sumus; omnes eadem aqua baptizati; omnes ex eadem mensa eodem cibo Corporis Domini nostri Iesu Christi pascimur; omnes ad eundem Paradisum tendimus. Et tamen vnus altero maior est, hic quia Imperator est aut Rex; ille solum Dux: hic Tribunus, ille tantum Centurio: hic centum millia florenorum absq; patrimonij iactura quotannis insumere valet & Crassi diuitias possidet; ille de die in diem viuunt; nam

Et genus & formam Regina pecunia donat. & Euripides: Pecunias mihi tantum relinque; nam ex seruo statim nobilis euadam.

Inter Ecclesiasticos etiam vnus altero dignior est, quia hic Papa, Episcopus, Presbiter, Canonicus; ille primam tantum Tonsuram habet, simplex Sacellanus, aut cantor est. At inter viros Philosophos, & maximè in schola Iesu Christi, is dignitate

ceteros antecellere iudicandus est, qui sanctior, qui virtuosior, qui meritis ditior.

Nobilis est ille, quem nobilitas sua virtus. Et Hieron. ep. ad Celantiam.

Summa apud Deum nobilitas est, clarum esse virtutibus: Nescit Religio nostra personas, nec conditiones hominum, sed animas inspicit. Et idem,

Ille apud Deum est potior, non quem nobilitas generis, nec dignitas saeculi; sed quem deus ratio fidei, & sancta vita commendat.

Ambrosius lib. de Noe & Arca cap. 4. *Probatu viri genus, virtutis prosapia est: quia sicut hominum genus homines, ita animarum genus virtutis sunt: Etenim familia hominum splendore generis, nobilitantur: animarum autem clarificatur gratia splendore virtutis.*

Rogatus aliquando Socrates, quid esset Nobilitas? respondit, corporis & animæ inter se harmonia & concordia: adeoque eius discipulus Plato inter quatuor gradus Nobilitatis primum facit, qui oritur ex excellentia Magnanimitatis, & dicit eum nomen Nobilis mereri, qui proprijs & non alienis virtutibus gloriatur; unde quidam non absone cecinit:

*Codrus
Ureolus.*

Sint tibi Gallorum Rex & Regina parentes,

Et maneat virtus pectore nulla tuo:

Non pluris faciam te, quam tibi rustica mater,

Si sit, & ignotus rusticus ipse pater.

Pulchrè itaque Maximilianus plebeio homini bene nummato, opulentoque supplicanti, ut acceptis aliquot aureorum millibus nobilium iura ei conferret, nobilemque declararet, sapienter respondit, *Ditiozem ego te facere possem; Nobilem nullus, nisi propria virtus.*

Cicero l. 5. Tuscul. Quæst. *Quo loco, quare, quam vim habeat illa libra Critolai, qui cum in alteram lancem animi bona imponat; in alteram corporis, & externa, tantum propendere illam boni lancem putet, ut terram & maria deprimat. Si erga virtus sit, quæ iuxta doctrinam bonorum & specialiter Iesu Christi, homines qualifi-*
cat

gat & nobilitat, sequitur illum nobiliorem, digniorem, & magis illustrem esse, qui pluribus & maiorbibus virtutibus ornatus est. Et sic certum est baptizatum præstare catechumeno: Baptismus enim in Baptizato maiorem scientiam supponit, quam à Catechumero exigatur; cum non, nisi sufficienter instructis, conferti soleat, *Euntes docete omnes gentes, Baptizantes eos: qui crediderit & baptizatus fuerit saluus erit.* Præterea, quia actualis susceptio Baptismi inuoluit promissionem, seu votum credendi, & faciendi, quod Christiana Religio præscribit: Catechesis autem ad hoc votum nos solum præparat. Denique susceptio Baptismi perfectè hominem iustificat, omnique gratia & virtutibus habitualibus replet, omnem culpam & penam remittit; & ad quæ omnia Catechismus solum disponit: Et quamvis non negem Catechumenum voto expetentem Baptismum, si ipsum mori cõtingerit, *Baptismo fluminis* posse saluari; pœna tamen etiam plenariè non dimittetur; neque gratia baptismatis, ita liberaliter conferetur, ac si realiter Baptismum suscepisset; & sic baptizati Catechumenis digniores, & nobiliores sunt; Baptizati sunt in regno Christi, quod in regno mundi æstimantur Principes sanguinis; Catechumeni autem sunt instar famulorum ministrantium, & mores Aulæ addiscuntium. Publicani autè, & peccatores illi cum quibus Christus conuersabatur, nondum erant baptizati, sed tantum Catechumeni, addiscetes adhuc nouam illam Religionem Christianam, multo ergo minores & inferiores dignitate erant reliquis baptizatis; & sic infinitè minus digni, quam Iesus Christus, qui caput est totius Religionis Christianæ, omnesque baptizatos iustificat, & nobilitat, & sic de distantia dignitatis loquendo in ipsos etiam quadrat, *Cum autem adhuc longè esset.*

Sed ad distantiam cognationis transeamus, de qua Terentius agit cum ait,

*Lex est, ut orba, qui sint genere proximi
his nubant, & illos ducere eadem hac lex iubet.*

Terent. in
Phorm.

D 5

Et sic

Et sic proximum dicimus fratrem, sororem, patrem, matrem, de eo qui paucis à me gradibus distat, hic mihi propinquior est: qui pluribus, hic à me, vel sanguine meo remotior, imò ita remotus, ut absque dispensatione matrimonium cum eo inire possim. Religio tamen christiana illos propinquiores Christo cognatos appellat, quia eius leges diligētius exactiusque observant: hinc enim fratres Christi appellantur, qui in timore & amore Dei viuunt, & mandata eius ad vnguem custodiunt, teste ipso Christo, qui aliquando frequēti auditorū corona circūdatus, & domo inclusus, ac ab assistentibus monitus matrē, fratresque ad ostiū ipsum operiri respondit, *Mater mea & fratres mei, hi sunt, qui verbū Dei audiūt, & faciūt. Qui fecerit voluntate Dei, hic frater meus, & soror mea, & mater est.* Similiter cum quāsdā feminā exclamasset, *Beatus ventus qui te portauit, & vbera que suxisti, cōformiter ad dicta respondit, Quinimo beati, qui audiūt verbum Dei, & custodiunt illud.* Sic etiā Apollolos fratres suos appellat dicens, *Ite, nūtiatē fratribus meis:* ita Ioan. Euangelistā obliquē fratrē nominauit, cum dixit, *Mulier ecce filius tuus: Ecce mater tua:* & Apollolus: *Iam non estis hospites & adueniē, sed estis ciues sanctorū, & domestici Dei:* & eodē sensu S. Cæcilia sponsum suum Tiburtium, cognatū appellauit, dicens, *Hodie te facer meū cognatum: quia amor Dei te fecit esse contemptorem idolorum.* Si enim, ut subtiliter aduertit S. Greg. fides virum faciat fratrem; feminam autem sororē Christi, sic etiā vnusquisque eius mater fit, dum alios religionem Christianā docet, & Christum quodam modo in corde proximi generat; nam Hom. 3. in Euang. ait, *Sciendū nobis est, quia qui Christi frater & soror est credendo, efficitur mater predicando: Quasi enim parit Dominū, qui eū cordi audiētis infūdūt, & matrē eius efficitur, si per eius vocē amor Domini in mēte proximi generatur. Ad quā rē nobis idoneē confirmādā adest beata Felicitas, cuius hodie natalitia celebramus, quæ credendo existit ancilla Christi, & predicandā facta est mater Christi. Et Apollolus, Filioli quos iterum pariterio, donec formetur Christus in vobis. Vere ita-*

Luc. 8.
Marc. 3

Ephes. 2.
Breniar
Rom. 22.
Nouem.

Greg. 8.
in Euang.

Gal. 4.

que tales Patres & Matres Christi appellari possunt.

E contrario autem iuniores Herodes, noui Pilati, reduini ab Inferis Iudæi, alteri crucifixoꝝ & latrones Iesu Christi appellandi sunt, qui suis scandalis, malis exemplis, peruersis consilijs, atheis & hæreticis opinonibus ex conscientijs infirmorum & simplicium, notitiam, timorem & amorem Dei & Iesu Christi auferunt, *ante quorum oculos Iesus Christus prescriptus est, in vobis crucifixus.* Gal. 3.

Nostri itaque Publicani & reliqui peccatores de quibus agimus, vt plurimum adhuc Catechumeni erant, ad credendum se præparabant, vitam Christianam profiteri disponebant, in Christiana Religione, nondum professi, adhuc Nouitij erant. Quia igitur in fonte Baptismali nondum Christo fidem iurauerant, *Iuramtu & statui custodire iudicia iustitie tue.* neque profusionem fidei fecerant, nondum fratres Christi erant, & ab eo longè aberant, nec ipsi reliquis Iudæis propinquiores erant. Si autem eius fratres non fuerint ob Baptismi defectum, multo minus Pater vel Mater, cum necdum conuertendis alijs operam darêt, alios monerent, aut catechisarent; partim ob defectum zeli sufficientis; partim ob defectum sufficientis eruditionis; partim ob defectum potestatis seu Iurisdictionis: Hæc enim officia & exercitia, sicut in Politicis regnis solent, sunt ipsius Regis, aut Principum sanguinis, verbi gratia, Papæ, Episcoporum, Sacerdotum, Doctorum, & eorum, qui in notitia mysteriorum Religionis catholicæ perfecti, consumati que sunt: Nam in ecclesia Catholica officium perfectorum spectat alios spiritualiter generare; sicuti corporaliter nemo alium generat, nisi qui iam ad maturam & perfectam ætatem peruenerit. Decet itaque catechumenos in medio Doctorum stare, aut sedere, vt Christus duodennis fecit, vel ad pedes Gamalielis cum S. Paulo audientes & interrogantes morari: Hæreticorum enim Synagoga est, vbi Catechumeni se profitentur Doctores: nam vt Tertullianus ait, *Hæretici omnes timent, omnes scientiam pollicentur, autem sunt perfecti catechumeni, quæ doctri-*

maxi.

maximè inter Anabaptistas, apud quos iuuentula
 quæpiam rebaptizata, idiota quamuis sit, & nullis lit-
 teris imbuta, non aliter se in Scriptura versatam ia-
 stat, quam in suis Prophetijs Sybilla. Vt itaque quis-
 piam publicè doceat, & negotia Religionis pertra-
 ctet, duo necessaria sunt, sufficiens eruditio, & potes-
 tas seu auctoritas iurisdictionis. Atque hæc modo
 ab Episcopis petenda est: nam vt inquit Eusebius l. 5.
 Histor. Eccles. c. 15. *Origenes apud Casaream (In Pale-*
stina) morabatur. Vbi & disputandi in Ecclesia atque ex-
planandi diuinas Scripturas ei ab Episcopis iniungebatur
officium, & quidem necdum Presbyteri sibi ordinatione
collata, sicut relatum inuenimus in Epistola Alexandri
rescribentis Demetrio. post multum tempus hac ipsa culpa-
ti: Scribit autem hoc modo: Quod autem addidisti in litte-
ris tuis, quia nunquam auditum aut aliquando factum sit,
vt presentibus Episcopis Laici disputent, nescio quam ob
causam tam apertum mendacium asserere volueris: cū con-
suetudo hæc sit, vt sicubi inueniuntur, qui possint fratres
instruere in Ecclesia, & consolari populum, ad tractandum
semper à sanctis Episcopis inuitentur, sicut Euelpius à fra-
tre nostri Neone apud Larandos, & Paulinus à Celso apud
Iconium, & apud Synnadam Theodorus ab Attico. Non
autem dubium est quod & alij plurimi in alijs locis, si qui
sint, qui possint opus Dei in verbo & doctrina competenter
explere, ad hoc ipsum à sanctis Episcopis inuitentur. Hæc
neus ille. Carent itaque iurisdictione Carechumeni:
neque etiam in discipulis adhuc, ad docendum suf-
ficiens scientia præsumenda est. Interim prohi dolor,
vt conqueritur Hieronymus ep. ad Paulinum, Sole
Scripturarum ars est, quam sibi passim omnes vendicant.
Hanc garrula anus, hanc delirus senex, hanc Sophista ver-
bosus: hanc vniuersi præsumunt, lacerant, docent antequam
discant. Sed de his satis: Superest enim vltima distan-
tia, quam specificam seu essentialem appellauit: vt hæc
inter Deum & homines, reliquasque creaturas tanta
est, vt secundum illam, neque homo, neque Angelus
possit Deo suo appropinquare, excepto Iesu Christo,
qui in vnitæ Personæ Deus simul & homo est, indi-
uidua-

individualiter & specificè: Individualiter propter unitatem Personæ; specificè autem quia novum quippiam ab omni alio genere distinctum constituit, scilicet *hominem - Deum*: ut homo erat proximus noster; ut Deus proximus Patri. Docent Theologi, quod quavis Pater, aut Spiritus S. æquè ac filius incarnari poterint, ob varias tamen causas, id non tam convenienter fieri potuisse, ut fusè ante viginti annos deduxi, cum textum illum huius Parabolæ, *Pater da mihi portionem substantiæ, quæ me contingit* prosequeretur. Secundum hanc itaque distantiam verissimum semper erit, *Cum autem adhuc longè esset*: nemo enim nostrum unquam erit, & verus homo, & verus Deus, *Ægyptus Isai. 31. homo, & non Deus*. Quodam tamen sensu admittere licebit, aliquos Christo homini Deo viciniore, alios ab eo remotiores esse. Sed quomodo? dicam, audite, sed diligenter: Illi sunt Christo vicini, qui per Baptismum & fidem ipsi incorporati sunt: tales enim filij Dei fiunt, ut patet Ioannis 1. *Quotquot autem receperunt eum dedit illis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt*. Baptizati enim fideles, quasi dij quidam per participationem sunt: unde D. Thomas: *Unigenitus siquidem Dei filius, sua divinitatis nos volens esse participes, nostram naturam assumpsit, ut homines Deos faceret factus homo*.

Et 1. Petri 1. *Per Christum maxima & pretiosa nobis promissa donavit Deus, ut per hæc efficiamini divina consortes natura, fugientes eius, qui in mundo est, concupiscentiæ corruptionem*.

Sunt itaque Christo propinqui, qui veri Christiani sunt: viciniore tamen, qui sæpius Sacratissimam Communionem frequentant: in hac enim fiunt unum corpus, unus sanguis, una anima, & quasi una Deitas cum Christo Iesu, nam ut inquit Cyrillus Hierosolymitanus Carech. 4. *Concorporei, ut ita dicam, & sanguinei Christi facti estis: sic efficitur Christiferi, hoc est, Christum in corporibus nostris ferentes, cum corpus eius & sanguinem in membra nostra recipimus: sic secundum*
bea-

beatum Petrum diuina natura confortes reddimur. & alter
Cyrill. Alexandrin. c. 4. in Ioan. c. 17. Sicut enim si quis
liquefacta cera aliam ceram infuderit, alteram cum altera
per totum commisceat necesse est; sic qui carnem & sanguinem
1. Cor. 5. Domini recipit, cum ipso ita coniungitur, ut Christus in ipso,
& ipse in Christo inueniatur. Et sicut Modicum fermenti
totam massam fermentat, & vnica gutta aceti vini vitru
acidum facit, ita etiam Eucharistia hominem totaliter
in Deum conuertit, Non tu me mutabis in te, sed tu
mutaberis in me. Et sicut cancelli ferrei quantumuis
obsoleci & rubigine obstiti, si in paruam aliquam
Aethnam, fornacem inquam candentem, liquefacto
ferro bullientem, coniecti, mox ignem, claritatem,
nouitatem, ac pristinam pulchritudinem recipiunt,
ita vt non amplius ferrum vetus dicas, sed ignem, sed
flammam, sed ferrum nouum, quod etiam alia eiusdem
generis metalla ignire, accendere, & expurgare possit.
ita & homo per Sacram communionem Deo suo
proxime coniungitur, & in abyssu deitatis eius absorbetur,
& quasi Deus-homo cum Christo efficitur.

Sed adhuc viciniores sunt, qui vt angeli incarnati
in carne existentes, non secundum carnem viuunt,
ducentes vitam diuinam potius qua humanam; qualis
erat qui aiebat, In carne ambulantes, non secundum
2. Cor. 10. carnem militamus, ieiunantes vt Christus; omnem festiuitatem
mortificantes, vt Christus; caste viuentes, vt Christus; mundum,
omnesq; inanes eius pompas vitroq; pede calcantes, vt Christus;
deniq; vestigijs Christi insistentes, ipsumq; adeo ad vinum representantes;
vt non minus exacte ipsum suis moribus expriment, quam S. Iacobus
Minor vultu, corporeisq; lineamentis, de quo Ignatius scripsit,
Ignat. epi. De Iacobo dicitur, quod qui videt eum, vidit Christum: & hinc ne milites eum
ad Ioan. pro Christo abriperent, dedit eis Traditor signum, dicens: Quem osculatus
Euang. suero ipse est &c. Taceo quod virtute Christi, vt Christus ipse miracula faciant, imo interdum
maiora & magis miranda, quam eorum Magister vnquam ediderit miracula, patrent: Et maiora horum faciet.
Et his forte a Paulo dictum est, Glorificate & portate Deum in corpore vestro. Cum

Cum itaq; Publicani de quibus agimus, & ipsis si-
 miles, nondum baptizati essent, multo minus sacram
 communionem suscepissent; nondum ad sublimam
 & heroicam illam vitam processissent; nondum dono
 miraculorum clarerent; in hac prima sua conuerfio-
 ne longe adhuc à Deo aberant secundum distantiam
 specificam seu essentialem; & quamuis hanc differē-
 tiam non acciperemus personæ ad personâ, aut loci
 ad locum; sed potius virtutis ad virtutem, adhuc lon-
 ge aberant: nam Attritio multum differt à Contritio-
 ne; desiderium quoq; seipsum cognoscendi, vitam e-
 mendandi, & meliorem vitæ rationem ineundi; *Spes e-
 rat nondum res; spes tantum; messis, ut aiunt, in herba.*

Quicquid conceperant boni propositi embrio erat,
 qui facillimè destrui poterat, & in abortum degenerare:
 Quicquid habebant nihil erat præter pulchra
 promissa & voluntates faciendi bene, *ibo, dicam, fisciâ,*
surgam, ibo ad Patrem meum, & dicam ei: Pater peccavi
 &c. Et tamē aliquo vsq; promissis iam satisfacere coe-
 perant, & se in viam versus Patrem dederant, *Et surgens*
venit ad Patrem; verum longe ab effectu, & totali im-
 pletionem promissorum aberant; multū enim interest
 inter dicere & facere, promittere & exhibere, incipere
 & perficere; merito enim vulgare Proverbum, *Melior*
una avis in manu, quam dua in sepibus. Nam sicut mille
 phantasia, mille impedimenta occurrentia potuissent
 prodigum nostrum à suo ad Patrem itinere divertere;
 ita etiâ mille tentationes, internæ, externæ, à dextris,
 à sinistris, poterant impedire Publicanos, ipsisq; simi-
 les, quo minus ad perfectam Iustificationem, ad Bap-
 tismum, ad Pœnitentiam & Sacramentorū vsum per-
 uenire. *Multa cadunt inter calicem, supremâq; labra.* Li-
 betum hominis arbitriū admodū variabile est, iustar
 Euripi septies de die fluit, refluit, & mutatur in ho-
 ras, *conuersioni subiacet homo,* inquit Hilar. Vult, nō vult,
 Aliud stans, aliud sedens de Republ. de se, de Deo co-
 gitat. Horatius lib. 1. ep. 1. *Pugnat sententia secunda*
Quod perijt spernit; repetit, quod nuper omisit.
Æstuat, & vitæ discorsuenit ordine toto.

Hilar. in
 Matth.
 can. 5o

Diruit

Diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis,

Ausonius

*Dissidet ambiguus semper mens obuia rotis
Nec voluisse homini satis est: optata recusant
Esse in honore placet, mox poenitet.*

Liberum arbitrium nostrum est instar speculi, nunc hanc, nunc illam speciem recipientis: & ut materia prima cuiusvis formae capax est, & ut meretrix quemuis amatorem admittit. Quod itaque Publicani, & alij peccatores tot bona desideria, & proposita confitendi, & satisfaciendi habuerint, principium suae conuersionis faciētes aliquoulsque progressi erant: Sed haec omnia exigua erant, respectu illius, qui haec omnia & similia ipso actu cōplerat & executioni mandarat: longe itaque à portu, quem ingredi, & scopū, quem attingere oportebat, aberant. *Cum adhuc longè esset. Erant appropinquantes Iesu Publicani & peccatores, ut audirent eum.*

III.

QVI INTER CHRISTIANOS, ET aliquos haeticos longissimè à Christo Iesu absint.

SEo ò bone Iesu! quam multi Christiani, Clerici & Laici, à te longissime elongantur? *Sicut populus, sic sacerdos: atque utinam pleriq; sic.* Certè omnibus ferè distantis, quas enumeravi à te seiunguntur. Ad domum Pontificis Petrus sequebatur à longè secundum distantiam localem: An non localiter, saltem ut ipsi imaginantur, à te remotissimi sunt Athei nostri: qui aut nihil amplius quam Diagoras de Deo credunt; quamuis hoc ore confiteri non audeant, sed in corde & intra dentes mussitent, *Dixit insipiens in corde suo non est Deus:* aut qui opinantur Deum in caelis ita suis oblectamentis detentum teneri, ut neque mala, neque bona quae hic agimus, aduertat, ut Epicurus quondam opinatus est: sicut & illi qui dicunt.

Psal. 136.

Dicit

Dereliquit Dominus terram, & Dominus nos non videt
 circa cardines cœli perambulat, nec nostram considerat: aut
 qui ita viuunt, ac si non esset Deus, cui de infami vita
 ratio reddenda est: aut qui nostra non videret, aut ad
 ista omnia conuieret. Proh dolor multi inter nos
 professione & nomine sunt Christiani; viuunt tamen
 & faciunt, vt pagani, vt Turcæ; *Confitentur se nosse Deū;*
factis autem negant. Vox quidem vox Iacob est; sed manus
manus sunt Esau. An non eodem sensu longissime à te
 absunt, ô bone Iesu! qui ita te cœlo & throno gloriæ
 inclusum putant, & ad dexteram Patris tantum con-
 sistere, vt negent te realiter & verè in Sacramento
 Altaris esse, sed tantum imaginariè & in figura? An
 non sic à te absunt Calvinistæ, adhuc in Schola
 Christi figuristæ? Nolunt enim credere te in Sacri-
 ficio Missæ manibus sacerdotis teneri, negant
 te in Monstrantijs, aut Ciborijs Ecclesiasticis post
 consecrationem, aut etiam post manducationem Sa-
 cramentalem in anima nostra præsentem esse, cum
 tamen per hoc Sacramentum sis nobis, *Emmanuel,*
Emmanuel: nobiscum Deus: & Deus in medio eius non *Isai. 7.*
commouebitur. Illi etiam à Christo longe absunt, qui *Psal. 45.*
 quamuis credant Christum in Sacramento realiter
 præsentem; tamen semel in anno tantum ipsum su-
 scipiunt, & quis scit qua deuotione & reuerentia?
 idq; aut quia falsa imaginatione illusi dicunt, *Re-*
cede a me Domine, quia homo peccator sum: aut, quia nul-
 lam diligentiam adhibent, vt se dignos reddant, & à
 maculis humana infirmitate inductis, expurgent. An
 non localiter à Christo absunt, qui se sinunt excom-
 municari, ab ingressu ecclesiæ arceri, ab vsu Sacra-
 mentorum prohiberi annos integros, aut quia abso-
 lutionem non procurant, aut quia ab vsuris, sortile-
 gijs, & diuinationibus &c. non abstinent?

Quod autem distantiam temporis concernit, An
 non insigni periculo, ne in perpetuum à præsentia
 Dei & visione beatifica excludantur sese exponunt,
 qui à peccatis suis non conuertuntur, aut non nisi in
 senectute se conuersuros proponunt; cum scilicet,
 E iam

iam non ipsi peccatum sint deserturi, sed peccatum ipsos: aut si tempestiuè peccata sua deserant, tamen bona opera, tam meritoria, quam satisfactoria, non exercent; elemosinas non largiuntur, non orant, non ieiunant, cilicia non portant, humi non cubant &c. ac denique actionibus bonis à nullo barbaro distinguuntur; imò si vererentur se de meritis somniaturos cubitum non irent, ita enim omnia Christum promeritum putant, tam exactè ab ipso litrù pro nobis persolutum, ut ne quidem opus sit manum burse admoveere, id est, ut non opus sit, vel minimum ei cooperari; quæ sane hæresis directe S. Petro, totiq; Scripturæ contrariatur: *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius.* Et quid quæso sibi voluit Christus cur toties suos ad tollendam crucem exhortatus est, si noluit nos cooperari? Et quando iussit tollere crucem & baiulare, quâ diu quæso voluit hoc nos facere? an solum usque ad mortem suam, & quo usque ipse pro nobis satisfecerit? an verò etiam post mortem usque ad consummationem sæculi? Si enim tantummodo crux baiulanda esset usque ad mortem eius, miseri illi fuissent, qui ante eam vixerunt, & nos felices, qui tardiusculè nati abrogata iam lege de tollenda cruce non tenebamur: sed absit; cur enim his solis crux imposita fuisset? *Nunquid iniquitas apud Deum?* An ipse personarum acceptor est? Deinde et dictis sequeretur crucem & Passionem Christi non æquè profuisse hominibus veteris Testamèti, ac novæ. Item, quod talis mediator, & quasi obles, qualis fuit Iesus Christus, non potuisset satisfacere pro illis Passione sua futura; sicut nunc pro nobis abundè satisfecit Passione præterita: cum tamen commune Theologorum decretum sit, quod quoad sufficientiâ æqualiter saluati & liberati sint per eandem Passionem Christi, ipsum præcedentes fide venturi Christi; cõtemporanei, & tunc temporis viuentes fide præsentis; posterius autem, sicut & nos, fide appèsi & iam dudum appensi litri per Iesum Christum; vnde etiam cum triumpho non vulgari Ierosolymam introeunti, & qui præibant, & qui

Sequeb
Copia
peta i
merito
conseq
contra
posita
to, opo
afflict
mo tem
perman
adhuc lo
sunt, &
pria per
etiam in
capilla
aunt, v
thelaur
deliter
O auth
Æstia
Et quid
penetru
cere por
seu, qu
nolle: B
vasta &
bis dici
sunt, &
tis, &
aut frigi
quod ip
inaudie
pau no in
parù pre
cuius so
cubare,
veri am
tem an

Seque

sequebantur acclamabant: *Hosanna filio David*; nam, *Copiosa apud eum redemptio*. Cū itaq; tot absurda, & a- *Pf. 129.*
 perta inconuenientia Nepotum illorum, inimicorū
 meritorum & Satisfactionum personalium sententiā
 consequatur, eorū error subsistere nequit; sed omnia
 contraria credenda & tenēda sunt: scilicet, quod sup-
 posita Passione Christi, eiulq; satisficientissimo meri-
 to, oportet insuper nos per propria opera pœnalia, &
 afflictionis satisfacere, quod qui non faciet, longissi-
 mo tempore ei in Purgatorio absq; visione Dei sui
 permanendum erit, si non perpetuū in inferno, *Cum*
adhuc longe esset. Similiter lōgē a palatio paterno ab-
 suat, & in Purgatorio remanebunt, qui cum in pro-
 pria persona, aut satisfacere non possint, aut nolint,
 etiam indulgentias & Iubilæa Ecclesiæ negligunt, &
 capillatam hanc occasionem pugno, aut vtriusq; quod
 arunt, vlnis non arripiunt, aut excipiunt: cum tamē
 thesauri Ecclesiæ omnibus manum porrigentibus fi-
 deliter cōmunicentur. Omiseros stultos & vecordes
 O authentica, & optima fucata mundi stultitia!

Æstas non semper fuerit composito nidos

Et quid de distantia Affectionū dicam? vbi enim re-
 penetur illa vnitas voluntatis nostræ cum Deo, vt di-
 cere possimus, cor meum Dei est, & cor Dei cor meū,
 seu, quod vult, volo; quod nō vult, nolo; *idē velle, idē*
nolle: Bone Deus, quā hęc distantia grandis est? tam
 vasta & immensa mihi certē videtur, vt merito de no-
 bis dici possit: *Nunc Antagonista, & Antichristi multi*
sunt, & Antipodes; ita enim contrarijs voluntatib; di-
 ctis, & factis certatur, vt ostendant se Deū, aut parū,
 aut frigidē amare: imō de quibusdam dicere licebit,
 quod ipsum nondum cognouerint, & vel verbū de eo
 inaudierint, in quos quadrat, *cū venerit filius hominis,*
pucas inuenies fidē? An non signū exigui amoris est, tā
 parū pro Christo velle pati? nolle vel vnā vigiliā ali-
 cuius solennitatis vigilare, aut ieiunare, nolle hūmi-
 cubare, aliaue opera pœnalia exercere? Lydius lapis
 veri amoris sunt opera difficilia propter amarum, aut
 rem amatam suscepta: *Quis enim celauerit ignem* *Ouid.*

E 2

Lumi-

Greg. Lumine, qui semper proditur ipse suo? & S. Greg. ait, *Hom. 30.* Probatio dilectionis exhibitio est operis. Verè Deum diligimus, si mandata eius custodimus; si nos à nostris voluptatibus coarctamus. Nam qui adhuc per illicita desideria diffluit, profectò Deum non amat; quia ei in sua voluntate contradicit. Iacob se verum amantem ostendit, cum ut optatis suæ Rachelis potiretur amplexibus, quatuordecim annos auunculo suo Laban seruiuit, & cum multi dies essent, ipsi tamen pauci præ amoris magnitudine videbantur. Sichem filius Emor, ut Dinam à se violatam honori restitueret, & in matrimonium acciperet, cum aliter fieri non posset, adulta ætate se circumcidi passus est, ut sincerum amatorem se declararet. Perseus Aethiopiam peragrans, & captus amore Andromedis iam scopulo alligatæ, monstrisq; marinis expositæ, petitaq; acceptaq; ea prius à parentibus vxore, cum sauiissimo monstro duellum suscepit, illudq; confecit; sicut & Hercules amore Omphalos Reginae Lydiæ Draconem iuxta fluvium Sangarim internecioni dedit. Clarè etiam amorem suum erga Plangonem scortum Milesianum iuuenis ille ostendit, qui ut eius iram & zelum conceptum sedaret, pedibus illius aduolutus, & amare plorans dixit, se proprio manu proprium iugulum petiturum, nisi ipsam denuo in gratiam reciperet, & in tanto martyrio consolaretur. Fortiter quoq; amabat ille, qui

1. Eleg. 7. aiebat,

*Adde manus in vincla meas, meruere catenas,
Nam furor in Dominam temeraria brachia mouit,
Nec nostris oculis nec nostris parce capillis.*

Et quid? an non amor nonnullos ed adegit, ut ante fenestras amicarum se pensiles fecerint? *Alius ante fores pendit amica*, ait Seneca. Vidit aliquando pulchra Lorenzia, totius Italiae ocellus, ciuem suum ad eam amore dementatum, ut nunc amicae dixisset se tanta teneritudine ipsam amare, ut quicquid perijisset mor daturus esset, ac illa oculos miseri amantis postulasset; mox sibi erui curarit, & pixidulae inclusos amarae transmiserit. Ita est Auditores mei, *Probatio dilectionis,*

exhibi-
bant,
signum
Qui nos
mei est

Qui
menam
bum eis

Qui

eius m
stodim
saria n

stra. co
Si Her

nolit m
uam ai

populu

legi gra
pæ fac

modo s
ardua d

suam m
martyr

toti fla

mortifi

subtra

Philose

Prop

actifon

An n

est, qu
mentè
citur, i
bores,
sonant

Form

Deus d

Ecce

Si obi

mas,

exhibito est operis? Amorem non verba, sed facta probant, vbi itaq; pauca, aut nulla amoris opera sunt, signum euidentis est exigui amoris, & sic Saluator ait, *Qui non diligit me, sermones meos non seruat: Vos amici mei estis, se feceritis, qua precipio vobis.*

Greg. loc. alleg.

Ioan. 14.

Ioan. 15.

1. Ioan. 2.

Qui dicit se nosse Deum, & mandata eius non custodit, mendax est, & in hoc veritas non est. Qui autem seruat verbum eius, vere in hoc charitas Dei perfecta.

Quid quaeso propter Deum agimus? quomodo eius mandata seruamus? quomodo eius consilia custodimus? si enim opera ad salutem nostram necessaria non praestemus, quomodo ea qua libertatis nostrae, consilij, & supererogationis sunt praestabimus? Si Hercules, vt ita dicam, in gratiam suae Omphales nolit manum fuso admouere, quomodo ferram clauam arripiet, leoninam pellem induet, & draconem populum eius deuastantem debellabit: Id est, Si nos legi gratiae, & dulci iugo mandatorum, quod animae praefacile & suaue est, colla nolimus submittere, quomodo tam multiplicia consilia eius, factu admodum ardua & difficilia, amplexabimur? Quomodo ob ipsius amorem mortem patiemur, vt quondam Sancti martyres, incarnati Seraphim, & amore Iesu Christi totum flagrantem fecerunt, si ne sensualitatem nostram mortificemus, aut leuiusculam delectationem nobis subtrahamus, quod omnes prohi imò & Gentiles Philosophi facere solent?

Propter te mortificamur tota die, facti sumus sicut oues percussiones. Psal. 48.

An non merito procul à Deo, aut Deus ab illis abest, quibus tam raro, aut saltem tam tepidè Deus in mentem venit: Qui seridè amat, rei amara non obliuiscitur, sed de ea loquitur, somniat, scribit: ligna & arbores, nemoraq; nihil aliud, quam nomen amarae resonant, iuxta illud Poetae, *Tu Tityre lentus in umbra*

Virg. Ecloga 1.

Formosam resonare doces Amaryllida siluas. vnde & Deus de amicis suis ait,

Ecce in manibus meis descripsi te. Isai. 49.
Si oblitus fuero tui Ierusalem, obliuioni detur dextera Psal. 136.

E 3

Sic

Sic & S. Paulus ad singula quæq; verba nomen Iesu Christi sonabat, in singulis epistolis aliquoties iterabat, ita ut Eckius testetur, illud quingenties in ipsius litteris iteratum reperiri. Sic Christum amabat S. Ignatius, in cuius corde nomen Iesus aureis litteris inscriptum post mortem deprehensum fuit, adeo ut merito *theopropos*, seu Deifer dictus sit, ut videre licet apud Ant. p. 1. Hist. t. 7 c. 1 § 11. & Metaphraste, in vita eius.

Sed longissimè à Christo absunt nostri temporis hæretici, qui in ipsius imaginem, aut nobilissima trophæa victoria eius oculos conijcere dedignantur; nâ sacras cruces ex Ecclesijs, Monasteriis, vijs, & triuijs eradunt & demoliuntur: omnes dies festos, & maximè illum in qua *Memoriam fecit Deus mirabiliū suorū*, cessare faciunt; Sacrificiū Missæ quantū possunt abolent, quod tamè in memoriā Passionis, in signū maximi amoris ab ipso Christo institutum. Reipsa clamat hæc impia natio, *Grauis est nobis ad videndū*, tã in imaginibus, quã in Sacramento, digna sanè à qua Deus vultū suum auertat, quãuis ad eius imaginē viuã & naturalem creati sint; sed in perpetuū dispedit, secundū illud Prophetiç, *Domine qui elongant se à te peribunt*; interim tamè charitate ductus, Deum rogo, ut etiã illos eodè misericordiæ oculo, quo Prodigum nostrū, aliquãdo intueatur. Certè illi lōge à Christo absunt, eumq; parū amant, qui amantē non redamant, non proximorū qui sua membra sunt; non illos pro quibus ipse Deus, tam infamē & acerbā mortem pati dignatus est: *Qui amat me, amat & canem meum*, ut habet proverbiū etiam à S. Bernardo relatum, vnde meritò dilectus illo

2. Ioh. 4.

Domino & Magistro suo, ait, *Si quis dixerit quoniã diligo Deū, & fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suū, quem videt; Deum, quē non videt, quomodo potest diligere?* Sed longius adhuc inter Christianos à Christo absunt, qui adeo eius obliti, ut ipsam percutiant, imò & perimant: & quid ab amore alienius? Illi eum percutiunt qui blasphemant, *flagellat ut blasphemijs falsorum Christianorum*, ut inquit Augustin.

Aug. Tra.
in Ioh.

Illi eum crucifigunt & denuò perimunt, qui indignè corpus

corpus eius in sacra communione suscipiunt; nam vt ipse Paulus ait, *Quicumq; manducauerit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis & sanguinis Domini.* Iterū illi Christū crucifigunt, qui ex leuitate animi peccato mortali ipsam offendūt, *Rursū crucifigētes sibi metipsis filiū Dei, & offensui habentes.* Et quod quāto maioris distantiae in amore & affectione signū erit, quā si se mutuo percutiant, & quod in ipsis est, perimant & occidant? Præterea, ò bone Iesul quā lōgè adhuc à te absūm⁹ propter extremā dissimilitudine vitæ vestræ ac nostræ! Imago quidem tua in nobis restat; similitudo tamē in pluribus Christianis erasa est, & in spongiā incubuit; atq; ita Aug. de se ait, *Inueni longe me esse à te Domine in regione dissimilitudinis.* Iam olim creati eramus ad imaginē & similitudinē Dei, vt scilicet Deū perfectā imitatione virtutū representaremus, liberalitatis, clementiæ &c sed ò nos miseros & cecos! elegimus poti⁹, & etiā nūc aliquādo eligim⁹, similes esse Diabolo & vitiorū eius, vt ambitionis, superbiæ &c. imagines referre: *Eritis sicuti Dij*, dicebat Proto parētib; nostris, cū in illis ei fidē adhibuim⁹. Postmodū Christ⁹ fact⁹ homo, tātū se humiliavit, mortib⁹ nostris accommodauit, vt instar fidelis nutricei cū balbutiētib⁹ quasi balbutiret; vt ipso facto ostēderet virtutes, quas cōmēdabat, vires nostras nō excederet, ac cōsequēter ad suā imaginē & similitudinē viuerem⁹. Et tamē quid? eque difficulter Deū hominē factū, ac Deū purū nostris operib⁹ exprimim⁹. Christ⁹ à primo instati cōceptionis suæ perpetu⁹ crucifer fuit, tā acerbos ex tūc in anima sua cruciatus perferēs, quā postmodū in mōte caluariz in corpore sustinuit: Tota eius vita nihil aliud erat, quā assidua crucis baiulatio, siue dormiret, siue oraret, siue ieiunaret, siue opprobria, & cōtūelias paciēter toleraret siue ouē perds tā inquireret, *Quarēs me sedisti lassus.* Nostra autē vita pro maiore parte, aut in gaudio cōsistit, aut quietem, delicias, voluptates, (& q non?) desiderat & inquit. Nihil tā capitaliter odim⁹ & detestamur, q verā crucē Iesu Chr. q iā olim deplorabat Apo. dic. *Multi ambu-*

1. Cor. 10

Hebr. 6

Aug. 8. 7
confes.

Genes. 2

Philip. 3

R 4

lāt,

Phil. 3. *lunt, quod sæpè dicebam vobis (nunc autem & flens dico)* inimicos crucis Christi, quorum finis interitus, quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum, qui terrenam sapiunt. Sin autem aliquando crucem Christi portemus, id fit, cum cruciculas argenteas, aureas, aneas, vel etiam ligneas ex collo nostro aut Rosarijs, vt modo loquimur, dependentes gestamus, & quidem non male: sed an non consultius & vtilius esset exteriores has, maxime admodum pretiosas, parum negligere, vt tanto melius sæpius, & maiore cum amore & affectus veram crucem Christi, & in animo, & in corpore gestarem: Nō hæc dico, quod priscis illis Iconoclastis, aut modernis nostris Iconomachis fauceam; auertat Deus, absit a me, qui in regione, vrbe, à patre, matre, & familia superlatiue Catholicis natus & educatus sum: *Bone Iesu, Ego seruus tuus, & filius ancillæ tuæ.* Hoc solū volo, *Hæc oportere facere, & illa non omittere:* Inter duo bona melius commonstro, & dico, Deo gratius futurum, magisq; honoratum iri, si illius crucem mortificationis portemus; & per hoc amplius salutem nostram promouendam; Barbaros Iudæos, & omnes à nostra religione extortes facilius ad Deum, & Christianismum alliciendos & producendos assero; quam si solas imaginarias has cruces vera mortificationis cruce destituti circumgestemus. Certè, nonnullos Christianos potius iuratos sectatores Epicuri voluptatibus dediti, quam profectos discipulos Christi omnium voluptatum iurati-nimici, dicere licebit: si tamen ipsemet Epicurus quibusdam Christianis melior, sanctiorue non fuerit; quidam enim aiunt ipsum hominem sobrium fuisse, & cum in voluptate summum bonum constitueret, non intelligebat sordidas illas & infames corporis voluptates, sed honestam illam & interioris spiritus pacem & tranquillitatem, scilicet nulla afflictione, quæ animum rodat, laborare. nam *Summa voluptas est, vt Epicuro placet, nihil dolere,* inquit Cicero. Verè etiam dicemus eos potius pertinere ad regnum Sardanapali, quam regnum Christi, ita quidam suis volupt-

*Cicer. li. I.
de finib.*

voluptatibus dediti sunt, vt vorent, & ad fundum vsq; ciatchos toties euacuent, donec mensas ipsas vomitu conspuerent, inde ad lectū plane sui impotentes deferuntur, mane crudo stomacho, & vino nondum decocto, nouo se oneraturi, redeunt, ita vt aut orientem aut occidentem solem vix vnquam conspiciant. Alij à carnalibus suis desiderijs adeo absorbentur, vt putent suæ libidini vix omnes puellas & feminas suffecturas. Sed

Nunc in Aristippi furtim praecepta relabor.

Horat. l. 1. a

ep. 1.

Sunt aliqui, qui non curent quanti emanentur delicati palati edulia; vt ventri satisfaciant, nullis sumptibus parcant: & tamen se inopes conqueruntur si pauperi Lazaro, si inopi & honesto operario, aut panis particula, aut leuis eleemosina eroganda sit: de quibus Iuuenalis:

Non habet infelix Numitor, quod mittat amico,

Iuuen.

Quintilla quod donet habet: nec desuit illi

Satyr. 7.

Vnde emeret multa pascendum carne leonem

Iam dormitum.

Homines dico eo fine natos, vt bibant, edant, dormiant, ac terræ fruges absument, *fruges consumere nati*: homines comedentes, non vt viuant; sed viuentes, vt comedant, credentes hac vita nullam meliorem superesse. Obsecro itaq; vos Auditores, an in talibus vllam Christi similitudinem inueniatis, & an non longe à Christo absint? *Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs.*

Gal. 5.

Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. Fratres debites sumus non carni, vt secundum carnem ambulemus.

Gal. 6.

Rom. 2.

Christus totus bonus est, totus dulcis, totus humilis, & de his virtutibus assidue concionatur:

Discite à me quia mitis sum & humilis corde.

Matth. 23.

Estote simplices sicut columbae.

Ecce ego mitto vos sicut oves inter lupos.

O quam longè ergò à Christo absumus? Cum enim deceeret nos agnos & columbas esse, leones getuli sumus, feri, arrogantes, indignabundi, si quis vel transuersum nos inspiciat; si mendacium nobis objiciatur,

colaphum impingimus; pro colapho autē graue vul-
nus infligimus; inimicorum sanguinē sitimus, leoni-
bus ipsis, quos aliqualis submissio ad misericordiam
mouet, multo minus placabiles. Mirū est, quod Agni
carnes comedentes, toties in tam efferos leones eua-
damus, id est, quod toties communicantes & carnem

Chrysof. elati, tumidi, vindictæ cupidi: *Lupi simus* inquit *Chry.*
Hdm. 8. *Agnum comedentes; tanquā oues passi, more leonum diripi-*
in Math. *mus. Christiani non pugnādo, sed moriendo vincūt,* inquit
August. Aug. quo bellandi genere suos aduersarios vicerunt
ep. 42. tria illa Heremitarum millia, aduersus quos quidam
Lucius Arian, episcopus milites, centuriones, & Tri-
bunos, seu venatores in feras emisit: Sed quid actum?

Ruffin. lib narrat Ruffinus, *Cū venissent nouam belli speciem vidēt,*
11. histor. *hostes suos gladijs obieclare ceruices, & nihil aliud dicent,*
6. 3. *quā, Amice ad quid venisti? Eodē animo S. Christop. a-*
Surtus *lapā impingenti Praefecto respondit, Repercussissem te,*
Tom. 4. *si Christianus non essem. Ecce hos veros Christianos, in-*

i. Bonum
Christi
anum &
filium
Dei.

factis ostentant cuius magistri discipuli sint: Sed nos, o
tempora! o mores! vn^o alterū prouocat; alteri vindi-
ctā etiā duplā, & vltra rependit; aliū vulnerare, imō
interficere in Ecclesia, vel ipsa ara ludo est: testimonio
esse poterit sacrilegū illud homicidiū nuper Camera-
ci in Eccles. B. Virginis tempore Sacrificij missæ sub
ipsa cōcione ab Hispano in Hispanū commissū: Anno
hunc *Bueno Christian* *ep. hijo dos Dios* nuncupabimust
nullo modo; longe enim a Christo absunt, non meo
tantū, sed omnium æquorū iudicū iudicio. *Cum ad hunc*
longe esset. Longè, longè. Christus amicus paupertatis
fuit, in paupertate à pauperibus parētib; sed hone-
stis, in pauperi stabulo, cū instar Regis in Rom. capiti-
tolio, aut quouis Regali Palatio natei potuisset, natus
est; pauper vixit, omnib; paupertatē volūtariā suabit;
Apost. maiore ex parte pauperes elegit; totus nudus,
vt pauper mortuus est; vt pauper in alieno sepulchro
cōditus est, & vt natiuitati, & morti vita tota respōde-
ret, ita vixit, vt *filium hominis nō haberet vbi caput reclinare-*
ret.

CONCIO SECVNDA.

Quāuis enim eius sepultura, quoad aliquas circū-
 stācias gloriosa fuerit, quoad syndonē & lintamina,
 quib⁹ inuolutus, quoad vnguēta, quib⁹ inunct⁹; pri-
 mō per praeoccupationē ante mortē, *Ad sepeliendū ma-*
fact. 2. post mortē, *Aloēs quasi libras centū.* 3. post Resur-
 rectionē in vnguētis, quē ipsi pręparauerāt bonę ma-
 tronę, si nondū resurrexisset, *Emerūt aromata, ut veni-*
entes ungerēt Iesum: nihilomin⁹ tamē sepultura pau-
 peris fuit, cū non ex bonis defūcti relictis, sed ex mera
 liberalitate diriorum defūcto pauperi vnctiones hęc
 impēsę sint. Et quid nos? cōtraria omnia. diuites esse
 volum⁹, & pauperatē cane & angue peius odim⁹, do-
 mū domo, agrū agro, villā villę &c. copulam⁹, ita ve
 periculū iterū sit ne *Roma domus fiat:* totius pagi, villę
 castri vn⁹ ferē Dominus est; reliqui vix casas habēt,
 aut potius cauernas in quas se recipiant & subducāt:
 arcas nostras auro, argētōq; oneramus & farcim⁹, di-
 uites, vt Crassus audiri gaudem⁹, *virī diuitiarū saluta-*
ri optam⁹, veri Pluti, pręcursores Antichristij: Soli di-
 uites, & benē nūmati in admiratione sūt, siue clerici,
 siue laici, siue boni, siue mali, ita Diabolo illi *Argento*
 & idolo *Mammonę* prosternimur; Pauperes Ies. Chri.
 eiusq; imitatorē S. Francisc. qui voluerint, sequuntur:
 Nihil hodie laudabile dicitur, q̄ argētū possidere, &
 diuitē esse, *Quia tāti, quātū habes, sis* Quęro itaq; nū-
 quid nō veri Christiani sum⁹, & viuę effigies proximę
 pauperē Ies. Chri. repręsentātes: imō q̄ propē simia ad
 humanā pulchritudinē, & rationē accedit, *cū autē ad-*
huc lōge esset. Credo sane, si prisci illi Christiani boni,
 seu mali ex celo, aut inferno ad nos redirēt, nullū ve-
 stigij Christi quoad paupertatē in nobis reperirent;
 maximē ab eo tēpore, quo homines quidā Quintę
 essētia (quos etiā nō nominatos nostis) inter Christ.
 autoritatē obtinuerūt. Vah! ò maledictā famē diui-
 tiarū, infortunatū appetitū dignitatū, stultū deside-
 riū superb. palati, & substruēt. hęc nos Patri nostro,
 Romulo & fūdat. ciuitat. Dei, nostręq; Relig. archi-
 tecto nostrę salutis, Ies. Chr. inq; dissimiles faciūt. Om-
 nes cōcurrūt ad adorād. vitulos, vix vnus Tob. repe-
 ritur, qui domi residēs adorat Deum, & paupertatem
 Ies. Chri. alicuius pretij putat.

Horat. l. 2.
 Sary. 4.

Char.

Charitas precor, quanta in Christo fuit, in nobis quantula est? ardebat in ipso charitas, tam Dei, quam proximi, ut in proprio fornace: Ita Christus amavit Patrem, ut pro redemptione generis humani, *Christus factus sit obediens usque ad mortem; mortem autem crucis?* quamvis ex hoc nullus ad ipsum fructus rediret; nam ut inquit Cicero, *Quid est amare (ex quo nomen amicitia ductum est) nisi velle bonis aliquem affici quam maxime; etiamsi ad se ex his nihil redeat?* Ita etiam amavit nos terra vermiculos, fallaces & putatitias umbras, & inanes bullas, ut propter nos quasi in nihilum se redegerit; nam teste Apostolo, *Exinanivit semetipsum homo & umbra factus, sicut & nos, & habitu inuenit, ut homo,* se medium opposuit, ut ictus & flagella in nos contorta ipse susceperet, imò & mortem iustineret, ut nobis vitam redderet. O verum Pellicanum! O verum Codrum, meliorem multum illo, qui pro salute suorum Athenensium periit! Et cur quare nos a deo dilexit? an forte ipsi aliquid decessisset, si nos saluari non fuisset? nehilus quidem: At forte aliquid ei nostra redemptio profuit? nihil, nisi quod honorificum sit & gloriosum tanta bona, tam abiectis & ingratis creaturis præstitisse; *semper enim servi inutiles sumus.* Sed qualis in nobis est charitas? congelata & aquis Stygis in Arcadia fontis frigidiores, quam potæ suo frigore mox hominem enecare dicuntur; quæ ferrum etiam corrodunt, & nullo alio vasculo, quam cornu pedi mularum detracto conservari, aut alio deportari possunt, quarum frigore ipse Alexander Magnus à nonnullis putatur peremptus. A deo friget nostra charitas, ut hæc eius qualitas, mihi persuadeat finem mundi adesse; circa hoc enim tempus futurum prædixit Saluator, *Tunc refrigescet charitas multorum.*

Matth. 24. Heu! quid propter amorem Dei patimur? non frigus, non calorem, non famem, non sitim, non ieiunia vigiliarum aut quatuor temporum, non abstinentiam unius diei: O quantum abest, ut æqualia ipse rependentes, sanguinem nostrum pro ipso profundamus? *Quando cum Apostolo dicemus, Quis nos se-*

parabit

parabis à charitate Christi? tribulatio? an angustia? an
 fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gla-
 dius? certus sum quia neq; mors, neq; vita, neq; angeli, neq;
 principatus, neq; virtutes, neq; instantia, neq; futura, neq;
 fortitudo, neq; altitudo, neq; profundum, neq; creatura alia
 poterit nos separare à charitate Dei qua est in Christo Iesu
 Domino nostro. Quando cruces & martyria, vt nonnul-
 limartyres, inquiremus? quando leones ad nos de-
 norandum cum S. Ignatio prouocabimus? Et quid
 pro proximo facimus? vbi bona & fidelia nostra con-
 silia: vbi mutuum absq; vsura, aut spe lucri? quando
 discordes conciliare nitimur? quando errantes ani-
 mas in rectam viam reducere studemus? quando cap-
 tos consolamur, aut redimimus? Qui in carcere, aut
 miseria est, frustra auxilium aut libertatem pristinam
 sperat; adeo amor proximi elanguit. Hic autem de-
 fectus charitatis, fidem instar putentis cadaueris infi-
 cit. *fides sine operibus mortua est.* Vera hominis Christi-
 ani definitio est, quod sit viua imago Iesu Christi, an-
 gelus terrestris, homo cœlestis, incarnatus quasi
 Deus, compendium virtutum, encyclopedia perfe-
 ctionum, longe aliam quam pagani vitam viuens;
 nam vt Hieronymus ait, *Inter Christianum & gentilem
 non fides tantum debet, sed etiam vita distinguere; & di-
 uersam religionem per diuersa opera monstrare.* Sed nunc
 pro dolor plurimi sunt vera imago Sathanæ, diabo-
 li terrestris, luciferi incarnari, baptizati Turcæ, redi-
 uiui pagani, vitiorum mancipia, omnium sordium
 sentina, deniq; *Struma urbis & orbis.* Imago Dei &
 Iesu Christi omnino derita & abolita est; adeo vt si
 Christus ipse ad nos rediret & interrogaretur cuius
 est imago hac? *Super scriptio?* non auderet respondere
Cæsaris, Dei inquam, totius mundi Monarchæ, nisi
 eam de nouo animæ nostræ inculpetet.

Hieron.
 ep. ad
 Celant.

Nihil superbius, nihil magis immisericos & incle-
 mens, nihil gulosius, nihil quærelisus & vindictæ
 magis appetens, quam quidam inter nos Christiani:
 Impossibile videtur nobis absq; contentionibus, al-
 terationibus & bellis viuere, etiam cum domesticis
 eius.

eiusdem fidei, cum tamen simus discipuli *Dei pacis*,
Principis pacis; peiores sane Paganis & Barbaris; nam
 apud quosdam populos Hyperboreos ut dicitur, nun-
 quā discordia oritur; inter ipsos Turcas nostro mag-
 no dāno altissima pax est, cum inter ipsos Christiani.
 vix aliud sonet quā bella cōtinua, bella quasi heredi-
 taria, sed & maximū Relig. Christianæ dedecus, cum
 magna imminutione famæ & honoris nostri, cum
 dissipatione patrimonij Ies. Chri. quod ipsi hæredes
 profuderunt. Vere dicere licebit Syderiten lapillum
 quidē exiguū, pessimē tamē proprietatis, utpote qui
 cōtinuo apud illos ad quos defertur discordias gene-
 rat, collo Principū Christian. appēsū gestari: Dicere
 licebit in omnib⁹ illorū comitijs & nuptijs Bellonā
 pomū Iridis seu discordiarū seminare. An non ergo
 quoad distātiā dissimilitudinis lōge à Chri. abiam?
Cum adhuc longe esset: Quid de distātia intellectus dicat!
 Proh dolor diversimodo de iisdē credim⁹ & iudicam⁹
 cū tamē moneat nos Paulus dicēs, *Hoc enim sentio in*
vobis quod est in Chr. Iesu: Sed an bene cōsulēti obreper-
 ram⁹? Nō, quod laudat, dānam⁹; quod dānat lauda-
 m⁹ cōtradictione spiritus intolerabili. *Va qui dicitur*
malū bonum est bonū malū. Si erroneis nostris opinio-
 nib⁹ opponatur Euangeliū Christ. mox respōdebitur
 hæc dicta esse *in illo tempore*, tūc scilicet cū hæc ita fie-
 rēt aut fieri deberēt: quasi verō Chri. diuina sua pro-
 uidētia nō omnia tēpora & circūstātijs præuidisset;
 quasi verō solū sui tēporis homines Chri. docuisset, &
 nō nos & posteros nostros vsq; ad cōsumationē secu-
 li; quasi verō Euang. suū instar Kalēdarij alicuius pro-
 vno tantū vel pauculis annis ordinasset. Præterea de
 nulla cōtrouersia modo tā acriter quā de Euang. Ies.
 Chri. disputatur: si Christ. ad nos denuo rediret, sine
 dubio multo plures cōtradictores experiretur quam
 vnquā, & veri⁹ de illo diceretur, *Hic positus est in signū*
eius contradicetur. Cū in omnib⁹ nostris cōtrouersijs
 sufficere deberet illud discipulorum Pythagoræ, *ipse*
dixit; nos tamē cōtra apertas Christi decisiones in o-
 pinione pertinaciter hærem⁹: maior itaq; apud gen-
 tiles

Vide
 Picin. l. 2.
 Nat. Hist.
 cap. 21.

tilis Pythagoras, quam apud Christianos Chri. habe-
 batur; nā de illo scribit Cicero dicēs, *Tantū opinio pra-*
udicata poterat, ut etiam sine ratione valeret auctoritas.
 Cur quæsiō apud nos nō tāti fit auctoritas Christi quā
 Herōū apud Platonē in Timeo de quibus scribit, *Fa-*
lū Deorum absq; ulla demonstratione credandū est. Pro
 dolor verisimium est. Nunc Antichristi sunt multi, nec
 disputatione opus est, an dentur Antipodes, eū videamus
 quotidie tot directe Chri oppositos, & ab altera
 parte diametri ambulātes, iudicādo, docēdo & viuē-
 do cōtrario modo quā ipse Chri. seferit, docuerit, &
 vixerit: & taliū magnus apud nos numerus est, *cum*
adhuc longe esset. Verū adhuc alij reperiūtur qui quā-
 vis in veritate & iudicijs de Deo & diuinis Chri, pro-
 pinqui sint, in sua existimatione per humilitatē longe
 absūt, & hi magnā laudē merētur. Talis tēpore Chri
 era Publicanus ille qui cū inflato illo Phariseo in tē-
 plū oraturus ascenderat, de quo Script. *Publicanus à*
legisians, volebat nec oculos ad cælū leuare; sed percutiebat
pectus suū, dicens: Deus, propitius esto mihi misero peccatori.
 Talis erat S. Petr. cū aiebat, *Recede à me Domine, quia*
peccator sum. Talis S. Paul. qui post tot virtutum hero-
 icarum opera toties ab ipso iterata dicebat. *Non arbi-*
tror me comprehēdisse, & Nihil mihi conscius sū, sed non in-
nocentissimatus sū. Talis specialiter S. Pater noster Frac.
 qui dicere solebat, *Incipiamus, fratres, seruire Domino*
Deo nostro, quia vsq; nūc parū profecimus. Et vt verū fa-
 teamur, talis à Chri. elongatio vera ad ipsum approxi-
 matio est, via regia & vent⁹ secūdus, qui & citissimè &
 rectissimè ad ipsum nos ducit. Vt enim in sciētia mul-
 tum profecit, qui cum Socrate dicit, *Vnū scio quod nihil*
scio, quia talis appetitu sciendi adhuc stimulat⁹ quoti-
 die aliquid noui addiscit; ita etiā in virtutum semita
 magnos progressus fecit, & ad quāuis virtutē optime
 disposit⁹ est, qui cū oēs desideret, nullam tamē earū
 perfecte se assecurū fatetur; è cōtra autē illi retro la-
 bātur, qui putāt se sufficiēter progressos, ideoq; substi-
 stūt, nā vt quidā S. Pat. ait, in via Dei nō progredi re-
 gredi est. & Sene, *Puro multos potuisse ad sapiētia perueni-*
re, nisi putas-

Lib. 1. de
nat. Deor.

Bonau. in
vita
c. 2. 4.

putassent se pervenisse. Thalys erat Thraconicus ille
Pharisæus, qui omnia sua peccata & imperfectiones
cæco oculo præteriens, suorum bonorum operum
longum catalogum superbe contexit, *Non sum sicut
ceteri &c.* Ieiuno bis in Sabbatho, decimas do omni-
um quæ possideo &c.

Amici Auditores, si etiam nos simus inter illos qui
à Christo elongantur, rogemus Deum suam gratiam,
qua adiuti per amorem & morum similitudinem ad
ipsum proxime accedamus: & cum ei sua gratia &
nostra cooperatione proximi fuerimus, per timorem
& humilitatem nos maxime longinquos reputemus,
ita ut hæc humilis de nobis ipsis opinio, & prudens
ignorantia omnes quas hæcenus obtinuimus per-
fectiones geminet: *Vericus hic,*

*Non melius te filium facies dignum, quam si te semper
constitearis indignum.*

CONCIO TERTIA.

<i>Græcè</i>	Thema. Εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐπλαγχνίσθη.
<i>Vulgata</i>	Vidit illum Pater ipsius, & misericordia motus est.
<i>Syriaca.</i>	Vidit eum Pater ipsius, & misertus est eius.

Argumentum.

- I. Iuxta textum græcum Pater vidit & agnovit filium,
quomodo eum tria ab hac agnitione impedire po-
tuisent.
- II. Deum multos oculos habere clarè videntes; & quid
profit hoc credere & sapius cogitare.
- III. Quomodo Deus dextro seu benigno oculo nos aspi-
ciat. *Auc.*

Iuxta